

INHOUDSTAFEL

1. De VZW "Tewerkstelling en Opleiding van Risicogroepen-Arbeiders MVEN"	2
2. Het Industrieel Leerlingwezen	2
3. Het Sociaal Statuut van de jongere	3
3.1. Inleiding	3
3.2. Socialezekerheidsbijdragen	3
3.3. Sociale uitkeringen	5
3.3.1. Ziekte en invaliditeit	5
3.3.2. Arbeidsongevallen en beroepsziekten	5
3.3.3. Jaarlijkse vakantie	5
3.3.4. Kinderbijslag	6
3.3.5. Pensioen	6
3.3.6. Werkloosheid	6
3.4. Federale Tewerkstellingsmaatregelen	6
3.4.1. Startbaanovereenkomst	6
3.5. Formaliteiten op het einde van de leerovereenkomst	9
3.6. Uitwerking loonkost voor ILW in 2010-2011	9
4. Synthese Leerreglement P.C. 111	10
4.1. Erkende beroepen	10
4.2. Model van leerovereenkomst	10
4.3. Duur van de leerovereenkomst.....	10
4.4. Aantal industriële leerlingen	11
4.5. Alterneringsschema's	11
4.6. Centra deeltijds onderwijs	11
4.7. Leeftijd van de industriële leerlingen	11
4.8. Proefperiode	11
4.9. Informatieplicht ten aanzien van PLC 111	11
5. Sectorafspraken	12
6. Wetgeving	12
7. Veiligheidsaspecten	13
8. Europees Sociaal Fonds	13
9. Een overzicht voor starters	14
10. Bijlagen	15
1. contactpersonen	
2. aanvraag tot erkenning als patroon	
3. leerovereenkomst	
4. leerreglement	
5. wet op het leerlingwezen	
6. lijst centra deeltijds beroepssecundair onderwijs	
7. schoolvakantieregeling	
8. samenvatting van het ILW	
9. voorbeeld uitwerking 2/3 systeem en loonkost	

1. De VZW “Tewerkstelling en Opleiding van Risicogroepen - Arbeiders MVEN”

De VZW “Tewerkstelling en Opleiding van Risicogroepen - Arbeiders MVEN” werd in 1989, na paritair overleg, opgericht, met als bedoeling opleidings- en werkgelegenheidsinitiatieven voor risicowerkzoekenden structureel te verzekeren.

Momenteel werkt deze VZW met een bijdrage van 0,10% van de bruto loonmassa van de arbeiders uit de metaalsector (PC 111), waarvan 0,02% in Vlaanderen besteed wordt aan het werknemersleerlingwezen.

2. Het Industrieel Leerlingwezen

Dit systeem van alternerende opleiding stelt ondernemingen in de mogelijkheid jongeren op te leiden voor een specifiek beroep, met een industriële leerovereenkomst.

De jongere brengt 2/3de van de tijd door in de onderneming en ongeveer 1/3de van de tijd in een CDBSO (Centrum Deeltijds Beroeps Secundair Onderwijs) of kort CDO.

De bedoeling is dat de jongere door het bedrijf en het CDBSO opgeleid wordt voor een vooraf bepaald beroep, en volgens een opleidingsprogramma, zoals goedgekeurd door het Paritair Leercomité.

De onderneming heeft recht op een aanzienlijke vermindering van de patronale RSZ-bijdragen en op een bedrijfsopleidingspremie vanwege de VZW “Risicogroepen” van € 3000 per jongere per schooljaar.

De jongere ontvangt, als hij/zij de opleiding met succes beëindigt, een getuigschrift van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, en een premie van € 400 (1-jarige opleiding) of € 900 (2-jarige opleiding) vanwege de VZW “Risicogroepen”.

3. Het sociaal statuut van de jongere

3.1. Inleiding

De leerling wordt door de werkgever aangeworven op basis van een leerovereenkomst van bepaalde duur, waarvoor wettelijke bepalingen gelden die vrij goed lijken op degene die van toepassing zijn op de arbeidsovereenkomsten.

Vermits de leerling ook voor de toepassing van de globale arbeidswetgeving in principe gelijkgesteld wordt met een werknemer, heeft men dus een statuut dat gelijkaardig is met dat van een gewone voltijdse werknemer.

Een leerovereenkomst kan tegelijk de hoedanigheid hebben van een startbaan-overeenkomst, meer informatie hierover leest u op bladzijde 6.

3.2. Socialezekerheidsbijdragen

Minderjarige leerlingen (tot en met 31 december van het jaar waarin ze 18 jaar worden) zijn vanuit de basiswetgeving van de sociale zekerheid enkel aan de sociale zekerheidstak “jaarlijkse vakantie” onderworpen. Op basis van de specifieke wetgevingen inzake “arbeidsongevallen” en “beroepsziekten” zijn zij echter ook aan die twee takken onderworpen.

Wat de gewone socialezekerheidsbijdragen betreft, is er bijgevolg bijdrageplicht voor de drie genoemde takken “jaarlijkse vakantie”, “arbeidsongevallen” en “beroepsziekten”, evenals de “bijkomende bijdrage werkloosheid” (enkel voor ondernemingen met minstens 10 werknemers op 30 juni van het voorgaande jaar).

Als bijzondere werkgeversbijdragen zijn de bijdragen voor het “sluitingsfonds” (basisbijdrage), “kinderopvang” en “bijdrage tijdelijke werkloosheid + oudere werklozen” verschuldigd.

Meerderjarige leerlingen (vanaf 1 januari van het jaar waarin ze 19 jaar worden) zijn volledig onderworpen aan de sociale zekerheid. Bijgevolg zijn alle basisbijdragen verschuldigd, zowel diegene voor de werkgever als de persoonlijke bijdragen voor de leerling-werknemer. De werkgever moet bovendien de loonmatigingsbijdrage betalen, inclusief de gedeeltes daarvan die toegepast worden op de “bijkomende bijdrage werkloosheid” en op de bijdragen voor het sluitingsfonds. Als bijzondere werkgeversbijdragen zijn dezelfde als voor de minderjarige leerlingen verschuldigd, met daarop de bijzondere bijdrage voor het sluitingsfonds (tijdelijke werkloosheid).

De patronale bijdragen voor industriële leerlingen verschillen naargelang de grootte van de onderneming en de leeftijd van de leerling (samenstelling zie tabel 1).

De patroon geniet van bijdrageverminderingen; voor een meerderjarige leerling is de vermindering groter als hij diens leerovereenkomst de hoedanigheid van een startbaanovereenkomst geeft (startbaankaart + leerovereenkomst aan RSZ aangeven als startbaan; zie blz.6).

De minderjarige industriële leerlingen betalen geen persoonlijke bijdragen voor de sociale zekerheid. De meerderjarige industriële leerlingen zijn in principe 13,07% aan persoonlijke bijdragen verschuldigd, maar ze krijgen hierop een korting van € 102,60 per maand. Dit betekent dat ze geen bijdragen betalen in de maanden dat ze maximum € 726 (bruto, 100%) verdienen. Verdienen ze meer, dan betalen ze een gedeelte van de verschuldigde bijdragen (13,07% - € 102,60). Als een leerling meer dan € 1194,03 per maand verdient, dan wordt het verminderingsbedrag geleidelijk afgebouwd.

Samenstelling van werkgevers- en werknemersbijdragen :					
		A TOT en met 31/12 van het jaar waarin de leerling 18 jaar wordt		B NA 31/12 van het jaar waarin de leerling 18 jaar wordt	
		Leerlingenbijdragen	Werkgeversbijdragen	Leerlingenbijdragen	Werkgeversbijdragen
1. Gewone bijdragen					
1	Jaarlijkse vakantie (enkel voor handarbeiders)	---	16,27%		16,27%
2	Beroepsziekten	---	1,10%		
3	Arbeidsongevallen	---	0,30%		
4	Globale bijdrage			13,07%	24,87%
5	Loonmatigingsbijdrage				7,48%
6	Bijkomende bijdrage werkloosheid				
	➤ < 10 werknemers op 30 juni van voorgaand jaar	---	---		---
	➤ ≥ 10 werknemers op 30 juni van voorgaand jaar	---	1,60%		1,69%
2. Bijzondere bijdragen					
7	Fonds sluiting van ondernemingen (basisbijdrage)				
8	➤ gemiddeld < 20 werknemers in voorgaand jaar	---	0,25%		0,26%
9	➤ gemiddeld ≥ 20 werknemers in voorgaand jaar	---	0,29%		0,31%
10	Fonds sluiting van ondernemingen (bijz. bijdrage)				0,23%
11	Kinderopvang	---	0,05%		0,05%
12	Bijz. bijdrage tijdelijke werkloosheid + oudere werklozen	---	0,10%		0,10%
Voorlopig totaal					
	➤ gemiddeld < 20 werknemers in voorgaand jaar en < 10 werknemers op 30 juni van voorgaand jaar	---	18,07%		49,26%
	➤ gemiddeld < 20 werknemers in voorgaand jaar en ≥ 10 werknemers op 30 juni van voorgaand jaar	---	19,67%		50,95%
	➤ gemiddeld ≥ 20 werknemers in voorgaand jaar en < 10 werknemers op 30 juni van voorgaand jaar	---	18,11%		49,31%
	➤ gemiddeld ≥ 20 werknemers in voorgaand jaar en ≥ 10 werknemers op 30 juni van voorgaand jaar	---	19,71%		51,00%
Forfaitaire korting, beperkt tot het bedrag van de bijdragen die deel uitmaken van de globale bijdrage					
	F (*) + G1 (€1000/kwartaal), beperkt tot : Globale bijdrage + loonmatigingsbijdrage				-32,35%
	G1 (€1000/kwartaal), beperkt tot : Beroepsziekten	---	-1,10%		
	Arbeidsongevallen	---	-0,30%		
Eindtotaal, te betalen op 108% van de leervergoeding					
	➤ gemiddeld < 20 werknemers in voorgaand jaar en < 10 werknemers op 30 juni van voorgaand jaar	---	16,67%	13,07%	16,91%
	➤ gemiddeld < 20 werknemers in voorgaand jaar en ≥ 10 werknemers op 30 juni van voorgaand jaar	---	18,27%	13,07%	18,60%
	➤ gemiddeld ≥ 20 werknemers in voorgaand jaar en < 10 werknemers op 30 juni van voorgaand jaar		16,71%	13,07%	16,96%
	➤ gemiddeld ≥ 20 werknemers in voorgaand jaar en ≥ 10 werknemers op 30 juni van voorgaand jaar		18,31%	13,07%	18,65%
Korting op werknemersbijdragen (€ 102,60/maand)					
	* Maandvergoeding ≤ € 726,8554			-13,07%	
	Maandvergoeding > € 726,8554			-€ 102,6	
	Maandvergoeding € 1194,03 en ≤ € 1539,30			*	

* $102,60 - (0,2972 \times (S - 1194,03))$
[S=reëel betaalde leervergoeding op maandbasis aan 100%]

(*) F = de structurele bijdragevermindering = € 400 + (0,1750 x (€ 5310 – S)) per kwartaal [waarbij S = reëel betaalde leervergoeding op kwartaalbasis aan 100%]

* Maandvergoeding is gelijk aan de optelsom van de uurvergoedingen van die maand.

3.3. Sociale uitkeringen

3.3.1. Ziekte en invaliditeit

Leerlingen worden beschouwd als gewone voltijdse werknemers die onder de ziekte- en invaliditeitsuitkeringen ressorteren, niettegenstaande zij voor dit stelsel geen enkele sociale bijdrage betalen.

In geval van ziekte kan de leerling terugvallen op zijn/haar rechten uit de leerovereenkomst. De **werkgever** betaalt het **gewaarborgd loon** zoals bij een gewone werknemer. Na de periode van gewaarborgd loon heeft de leerling recht op **uitkeringen**.

- De industriële leerlingen moeten zich zelf bij een *ziekenfonds* aansluiten.
- De werkgever moet een 'Bewijs van leerovereenkomst voor beroepen uitgeoefend door werknemers in loondienst' aan de leerling bezorgen. Dit stuk geldt als bijdragebon en moet bij het ziekenfonds ingediend worden.

Leerlingen genieten dus de terugbetaling van gezondheidszorgen tegen dezelfde voorwaarden als de gewone werknemer, bovendien hebben zij recht op een uitkering bij arbeidsongeschiktheid wegens ziekte of privé-ongeval.

- Bij *primaire arbeidsongeschiktheid* (max. 1 jaar) ontvangt de leerling een vervangingsinkomen gelijk aan de overbruggingsuitkeringen.
- Indien de arbeidsongeschiktheid langer duurt dan 1 jaar, krijgt de leerling een *invaliditeitsuitkering*, berekend op het minimumloon van een bediende van categorie I van het ANPCB (PC 218), rekening houdend met de leeftijd bij het begin van de ongeschiktheid (dit referteloon wordt vastgesteld door het beheerscomité van het RIZIV).

3.3.2. Arbeidsongevallen en beroepsziekten

De werkgever moet voor de duur van de overeenkomst een verzekering tegen arbeidsongevallen en beroepsziekten aangaan voor de leerling.

De wetgeving op de arbeidsongevallen beschouwt de industriële leerling als een gewone werknemer. Eventuele **tijdelijke uitkeringen** voor arbeidsongeschiktheid worden berekend op basis van de werkelijke vergoeding die de leerling ontvangt en, indien deze te laag is, aangevuld op basis van een verondersteld loon.

Bij **blijvende arbeidsongeschiktheid** zullen de uitkeringen berekend worden op basis van het loon voor de functie die hij/zij zou uitgeoefend hebben op het einde van de leertijd.

3.3.3. Jaarlijkse vakantie

De werkgever van de privé-sector die industriële leerlingen tewerkstelt, wordt automatisch aangesloten bij een vakantiefonds.

De leerling heeft tijdens zijn leerovereenkomst recht op jaarlijkse vakantie en op (enkel en dubbel) vakantiegeld. Zoals voor de arbeiders, wordt het vakantiegeld en het aantal vakantiedagen bepaald door het aantal arbeidsdagen van de leerling in het voorgaande jaar.

“Onverminderd de rechten van de leerlingen inzake jaarlijkse vakantie die voortvloeien uit de wetgeving betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers, hebben de leerlingen in de eerste twaalf maanden van uitvoering van hun leerovereenkomst recht op 20 dagen onbetaald verlof in de maanden juli en augustus die in de eerste twaalf maanden van de uitvoering van hun leerovereenkomst gelegen zijn.”

Opmerking : Een periode van onbetaald verlof komt neer op een schorsing van de leerovereenkomst; de voorziene periode moet dus heel duidelijk en vooraf op papier gezet worden

(bijvoorbeeld in een aanhangsel bij de leerovereenkomst), bovendien moet ook heel duidelijk voorzien worden dat na die schorsing de leerovereenkomst verdergezet moet worden; te herhalen bij elke periode van onbetaald verlof. Aan de jongere moet duidelijk gezegd worden dat hij voor die periode totaal geen geldelijke rechten heeft: zeker niet van de kant van de werkgever, maar ook niet van de kant van de sociale zekerheid (noch vakantiekas noch werkloosheidsuitkeringen).

3.3.4. Kinderbijslag

De ouders van een leerling in het leerlingensstelsel voor werknemersberoepen blijven voor hem/haar verder kinderbijslag ontvangen. Eventueel heeft een leerling recht op kinderbijslag voor zijn eigen kinderen.

- Kinderbijslag wordt **onvoorwaardelijk** toegekend tot 31 augustus van het jaar waarin de leerling 18 wordt.
- Na deze datum wordt de kinderbijslag voor een leerling enkel toegekend indien zijn maandelijkse vergoeding niet hoger ligt dan 480,47 euro (dit bedrag volgt de spilindex).

3.3.5. Pensioen

De leerling heeft geen recht op pensioen voor de periode waarin hij in dienst was op basis van een leerovereenkomst.

3.3.6. Werkloosheid

Tijdens de duur van de overeenkomst worden in principe geen uitkeringen toegestaan, tenzij bij *tijdelijke werkloosheid*.

- Tijdens de deeltijdse leerplicht heeft een leerling, bij schorsing van zijn/haar overeenkomst wegens tijdelijke werkloosheid, recht op overbruggingsuitkeringen indien hij reeds minstens zes maanden in dienst was (normale wachttijd 6 – 9 maanden).
- Vanaf 18 jaar heeft een leerling, bij schorsing van zijn leerovereenkomst wegens tijdelijke werkloosheid, onmiddellijk recht op werkloosheidsuitkeringen.

Op het einde van zijn/haar overeenkomst heeft de jongere onmiddellijk recht op overbruggings- of wachttuitkeringen, naargelang hij/zij nog onderworpen is aan de leerplicht of niet, op voorwaarde dat zijn/haar leertijd minstens dezelfde duur had als de vereiste wachttijd (155 dagen tijdens de leerplicht – 233 dagen na de leerplicht).

Anders gezegd: de periode onder de leerovereenkomst wordt gelijkgesteld met wachttijd.

Indien de leerling gezinshoofd is, kan hij/zij eventueel gewone werkloosheidsuitkeringen krijgen, afhankelijk van de inkomsten van zijn/haar partner.

3.4. Federale tewerkstellingsmaatregelen:

3.4.1. Startbaanovereenkomst (wijzigingen vanaf 1 januari 2004 (SBO))

Een onderneming die in het vorige jaar op 30 juni ten minste 50 werknemers tewerkstelde (uitgezonderd startbaners) is verplicht om jongeren ("startbaners") in dienst te nemen (min. 3%). De industriële leerovereenkomsten komen hiervoor in aanmerking.

Vanaf 1 januari 2004 kan een leerovereenkomst zonder meer gelijkgesteld worden aan een startbaanovereenkomst (SBO) type 3. Er moet **geen apart document** (model startbaanovereenkomst) meer naast de leerovereenkomst opgesteld worden. Het is wel aanbevolen om op de leerovereenkomst te vermelden dat het om een startbaanovereenkomst gaat.

De “startbaanformaliteiten” verschillen naargelang de periode waarin de leerovereenkomst uitgevoerd wordt.

1) De leerovereenkomst wordt volledig uitgevoerd vóór 1 januari van het jaar waarin de jongere 19 jaar wordt:

De leerovereenkomst heeft **automatisch**, zonder speciale formaliteiten, de hoedanigheid van SBO. Een startbaankaart is niet vereist. De doelgroepvermindering «jonge werknemers» (korting op patronale RSZ-bijdragen) wordt zonder verdere voorwaarden toegestaan. Hetzelfde geldt voor een eventuele dubbeltelling van gehandicapte jongeren of jongeren van buitenlandse afkomst.

2) De leerovereenkomst begint vóór 1 januari van het jaar waarin de jongere 19 jaar wordt en loopt nadien nog verder:

De werkgever moet in de loop van de **maand januari** van het jaar waarin de jongere 19 jaar wordt, een **startbaankaart** aanvragen bij het werkloosheidsbureau van de RVA dat bevoegd is voor de woonplaats van de jongere. Hiertoe moet hij (samen met de jongere) het vereiste formulier invullen en samen met een kopie van de leerovereenkomst aan voornoemd RVA-bureau bezorgen. De betrokken jongere moet zich hiervoor **niet** gaan inschrijven als werkzoekende.

3) De leerovereenkomst begint op 1 januari van het jaar waarin de jongere 19 jaar wordt of later:

Om ervoor te zorgen dat de leerovereenkomst de hoedanigheid van SBO kan hebben, moeten alle normale “startbaanformaliteiten” vervuld worden:

- 1) de jongere moet in elk geval vóór zijn indiensttreding ingeschreven zijn als werkzoekende bij de VDAB, de BGDA, de FOREM of het Arbeitsamt;
- 2) a) de jongere mag zélf een **startbaankaart** aanvragen vóór hij ergens in dienst treedt, of
b) treedt de jongere in dienst zonder startbaankaart, dan kan zijn werkgever deze nog aanvragen binnen de 30 dagen na de datum van indiensttreding.
Wordt de kaart buiten deze termijn aangevraagd, dan kan de leerovereenkomst pas vanaf het eerstvolgend kwartaal de hoedanigheid van SBO hebben; de hieraan verbonden voordelen (doelgroepvermindering, eventuele dubbeltelling) schuiven natuurlijk ook op.

De startbaankaart is een uniek attest dat bevestigt dat de jongere aan de instapvoorwaarden van het startbanenstelsel voldoet (leeftijd, inschrijving als werkzoekende indien van toepassing). De kaart vermeldt desgevallend dat de jongere recht geeft op de doelgroepvermindering «jonge werknemers» en/of dubbel meegeteld mag worden.

Na de indiensttreding moet de werkgever de tewerkstelling onder startbaanovereenkomst op een correcte manier aangeven aan de RSZ.

Een leerovereenkomst is een *voltijdse overeenkomst*, zowel in het arbeidsrecht (wet 19-7-1983 op het leerlingenwezen) als in het socialezekerheidsrecht. Dus ook voor de RSZ is een leerovereenkomst een voltijdse tewerkstelling. Een jongere met een leerovereenkomst die de hoedanigheid van SBO heeft telt in het kader van de startbaanverplichting mee als een volle eenheid (en niet als een deeltijdse).

Opmerkelijk is dat de leerling die een leerovereenkomst aangaat in de hoedanigheid van startbaanovereenkomst, het recht heeft om gedurende de eerste 12 maanden van de overeenkomst, deze te beëindigen als hij ander werk gevonden heeft met een opzeggingstermijn van 7 dagen.

Voordelen voor de werkgever :

- Structurele vermindering (enkel vanaf 1 januari van het jaar waarin de jongere 19 jaar wordt) :
  - € 400 (als onderworpen aan alle SZ-takken) per kwartaal, eventueel verhoogd met “lagelonencomponent”
  - Bovenstaand bedrag wordt verhoudingsgewijs aangepast bij onvolledige prestaties in de loop van het kwartaal.

- *Het bedrag van de toegekende vermindering kan nooit groter zijn dan de verschuldigde globale bijdrage à 32,27%*
- Doelgroepvermindering «jonge werknemers» :
  - *Minderjarigen: € 1000 per kwartaal tot en met het 31 december van het jaar waarin de jongere 18 jaar wordt.*
  - *Meerderjarigen: het eerste kwartaal € 1000 en de volgende 7 kwartalen € 1000, alle daaropvolgende kwartalen € 400 (zolang de overeenkomst duurt, tot en met het kwartaal waarin de jongere 26 jaar wordt).*
  - *Bovenstaande bedragen worden verhoudingsgewijs aangepast bij onvolledige prestaties in de loop van het kwartaal.*
  - *De doelgroepvermindering mag samengerekend worden met de structurele korting.*
  - *Het bedrag van de toegekende vermindering (doelgroepkorting of combinatie doelgroepkorting en structurele korting) kan nooit groter zijn dan de verschuldigde basisbijdragen (1,40% voor “minderjarigen” – 32,27% voor “meerderjarigen”).*

Wordt de leerling na afloop van zijn leerovereenkomst in dienst gehouden met een arbeidsovereenkomst, dan kan deze arbeidsovereenkomst nog altijd de hoedanigheid van startbaanovereenkomst hebben tot het einde van het kwartaal waarin de jongere 26 jaar wordt, en kan de werkgever blijven genieten van de doelgroepvermindering “jonge werknemers”.

Te vervullen formaliteiten:

- 1) indien de afgelopen leerovereenkomst reeds een startbaanovereenkomst was (zie blz. 1): geen formaliteiten meer nodig: elke daaropvolgende tewerkstelling bij dezelfde werkgever heeft automatisch de hoedanigheid van een startbaan, tot het einde van het kwartaal waarin de jongere 26 jaar wordt;
- 2) indien de afgelopen leerovereenkomst geen startbaanovereenkomst was: de jongere moet zich vóór het begin van de daaropvolgende arbeidsovereenkomst inschrijven als werkzoekende, zodanig dat bij de RVA een startbaankaart kan aangevraagd worden en de arbeidsovereenkomst zodoende de hoedanigheid van startbaanovereenkomst kan krijgen.

Opmerkingen:

- ✓ punt 1 geldt niet indien de leerovereenkomst annex startbaanovereenkomst reeds begonnen was vóór 1 januari 2004; bij afloop van dergelijke leerovereenkomst moet punt 2 gevolgd worden (tóch startbaankaart);
- ✓ de in punt 2 beschreven situatie kan voorkomen, maar is weinig waarschijnlijk:
  - als de leerovereenkomst eindigt vóór het einde van het jaar waarin de jongere 18 wordt, dan heeft de daaropvolgende arbeidsovereenkomst ook nog automatisch de hoedanigheid van SBO, en moet voor die verdere tewerkstelling pas in januari van het jaar waarin de jongere 19 wordt een startbaankaart aangevraagd worden;
  - als de leerovereenkomst doorliep na 31 december van het jaar waarin de jongere 18 wordt, dan werd in de loop van de daaropvolgende maand januari reeds een startbaankaart aangevraagd; deze startbaankaart blijft geldig zolang de jongere bij dezelfde werkgever in dienst blijft, ongeacht het type contract; een arbeidsovereenkomst die op een reeds door een startbaankaart “gedekte” leerovereenkomst volgt is bijgevolg óók “gedekt” en heeft dus ook de hoedanigheid van SBO: een nieuwe startbaankaart aanvragen is absoluut niet nodig.
- * *De doelgroep ‘Jonge werknemers’ telt 2 subcategorieën. Er wordt een verschil gemaakt tussen minderjarig en meerderjarig :*
  1. *Jongeren tot en met 31 december van het jaar waarin ze 18 jaar worden “minderjarigen”.*
  2. *Jongeren vanaf 1 januari van het jaar waarin ze 19 jaar worden (tijdstip van volledige onderwerping aan de sociale zekerheid) tot de laatste dag van het kwartaal waarin ze 26 jaar worden. “meerderjarigen”*

3.5. Formaliteiten op het einde van de leerovereenkomst

Op het einde van een leerovereenkomst moet de jongere van de werkgever volgende documenten krijgen (zie artikel 29 van de leerlingwezenwet van 19-7-1983 in bijlage):

- een attest waarop de begin- en einddatum van het contract vermeld staan, evenals de aard van de uitgevoerde taken/activiteiten (bv. de benaming van de opleiding);
- alle sociale documenten, zijnde een eindafrekening voor de leervergoeding en een formulier C4. Zo nodig nog een attest voor de mutualiteit (het "bewijs van leerovereenkomst" voor de ziekteverzekering), indien dit voor de laatste periode van het leercontract nog niet afgeleverd was.

Dit betreft om het even welk einde, normaal of voortijdig. Dus bij de normale afloop van een leerovereenkomst moet ook een C4 meegegeven worden.

Meer info op de website van de RVA (www.rva.fgov.be), meerbepaald : http://www.rva.fgov.be/D_Opdracht_W/Werkgevers/wg_C4/SubcontentNL.htm#P10_496 (bereikbaar via "Werkloosheid en brugpensioen", subitem "Volledige werkloosheid" > Reglementering > Infobladen Werkgevers > Formulier C4).

3.6. Voorbeeld uitwerking loonkost voor ILW

In overleg met de school kiest u voor een van deze twee regelingen:

3 dagen werken en 2 dagen school

Jongeren kunnen enerzijds een 2/3 systeem volgen. Bijvoorbeeld van maandag tot woensdag volgt de jongere opleiding in het bedrijf, donderdag en vrijdag gaat hij naar school. Een voorbeeld vindt u in de bijlagen.

Week werken en week school

In dit systeem werkt een jongere een volledige week in het bedrijf en gaat hij/zij de aansluitende week naar school. De keuze van het systeem wordt meestal in overleg met de school beslist.

In de *schoolvakanties* dienen de jongeren *voltijds aanwezig* te zijn in het bedrijf.

4. Synthese Leerreglement P.C. 111

Dit leerreglement is bedoeld voor ondernemingen die ressorteren onder paritair comité 111 (PC 111) en één of meerdere leerlingen willen opleiden met een industriële leerovereenkomst in één of meerdere beroepen zoals opgesomd in punt 1.

4.1. Erkende beroepen

- aluminiumschrijnwerker
- bankwerker
- bedrader-monteerder
- containerhersteller
- fietsenmaker
- garneerder-stoffeerder
- goederenbehandelaar
- installateur-monteur
- ketelmaker
- lasser-monteerder
- machinearbeider
- monteerder
- onderhoudselektricien
- onderhoudsmecanicien
- operator materiaalbehandeling
- plaatbewerker
- polyvalent gieterijarbeider
- polyvalent goederenbehandelaar
- rigger-monteerder
- spuitgieter van non-ferrometalen

PLC 111 kan een nieuw beroep erkennen op vraag van de onderneming. Daartoe moet bij de aanvraag tot erkenning een algemeen opleidingsprogramma in de onderneming en een opleidingscentrum worden gevoegd.

4.2. Model van leerovereenkomst

De leerovereenkomst moet op straffe van nietigheid worden opgemaakt volgens bijgaand model dat door PLC 111 werd goedgekeurd.

4.3. Duur van de opleiding

De opleidingen duren in het algemeen 12 tot 24 maanden. Afhankelijk van het programma en de voorkennis van de industriële leerling kan hiervan afgeweken worden, en kunnen ook opleidingen met een duur vanaf 6 maanden plaatsvinden. Er wordt aangeraden om een leerovereenkomst te laten eindigen op het einde van het schooljaar of eind augustus.

Een leerovereenkomst voor het beroep lasser-monteur kan dus vanaf 2 januari 2010 tot 31 augustus 2012. In totaal heeft de jongere dan 18 maanden opleiding gevolgd, indien hij/zij het beroep voldoende kent kan er een eindproef plaatsvinden (eventueel kan een verlenging aangevraagd worden). Indien de jongere slaagt krijgt hij/zij een premie. De bedrijfsopleidingspremie wordt berekend naar het aantal maanden dat de jongere in het bedrijf aanwezig was.

4.4. Aantal industriële leerlingen

PLC 111 bepaalt op voorstel van het onderneming het aantal industriële leerlingen per beroep dat de onderneming mag aanwerven. De algemene regel is: 0 tot 5 arbeiders: 1 industriële leerling, 6 tot 10 arbeiders: 2 industriële leerlingen en daarna 1 leerling per 5 arbeiders. In de onderneming moet minstens één opleidingsinstructeur de opleiding voorzien aan de jongere. De instructeur moet + 25 jaar zijn en meer dan 7 jaar ervaring hebben in het beroep waarvoor de opleiding wordt georganiseerd.

Een afwijking van deze regels kan na een gemotiveerde aanvraag door de onderneming worden verkregen.

4.5. Alterneringsschema's

Naargelang van de bij CAO vastgelegde arbeidsduur zijn twee alterneringsschema's mogelijk:

- 2 dagen / week in het opleidingscentrum en 3 dagen / week in de onderneming
- ofwel 1 week in het opleidingscentrum, 1 week in de onderneming

Naargelang het opleidingsprogramma en de organisatie van de onderneming of het opleidingscentrum, kan het paritair leercomité 111 een individuele afwijking van de vastgelegde alterneringsschema's toestaan.

4.6. Centra deeltijds onderwijs

De meest geschikte opleidingscentra voor de algemene, technische, theoretische en praktische basisopleiding zijn de Centra Deeltijds Beroeps Secundair Onderwijs (CDBSO).

In de mate dat de reglementering op het industrieel leerlingwezen volledig wordt gerespecteerd, kunnen andere opleidingscentra, zoals Instituten voor Sociale Promotie en sectorale opleidingscentra, door het paritair leercomité 111 als opleidingscentrum voor industriële leerlingen worden erkend.

Voorrang zal worden gegeven aan opleidingscentra die over de nodige infrastructuur en ervaring beschikken voor het aan te leren beroep.

4.7. Leeftijd van de industriële leerlingen

Als algemene regel geldt dat een industriële leerling een leerovereenkomst kan sluiten vanaf de leeftijd van 15 jaar tot 17 jaar. Het paritair leercomité 111 kan echter een afwijking van deze regel toestaan voor jongeren van 18 tot 20 jaar. In uitzonderlijke gevallen kan dit ook voor jongeren van 21 jaar en ouder die een leerovereenkomst willen sluiten.

4.8. Proefperiode

Voor een industriële leerovereenkomst van maximum twaalf maanden bedraagt de proeftijd één maand. Voor overeenkomsten met een looptijd van meer dan twaalf maanden bedraagt de proeftijd drie maanden.

4.9. Informatieplicht ten aanzien van PLC 111

De onderneming is verplicht PLC 111 op de hoogte te brengen van de stopzetting en opschorting van de industriële leerovereenkomst.

5. Sectorafspraken

Een leerovereenkomst met een duurtijd van 12 tot 24 maanden eindigt bij voorkeur op 30 juni **of** op 31 augustus van het laatste opleidingsjaar (maar niet ertussen).

Leerlingen worden vergoed per uur. De uurvergoedingen zijn onderhevig aan de indexering. De aanpassing gebeurt meestal in januari en in juni. U kunt deze info vinden op onze website <http://www.inom.be/arbeiders/werknemersleerlingwezen>. De info wordt geactualiseerd op de formulieren voor leerovereenkomsten.

Het bedrag van de bedrijfsopleidingspremie **€ 3000** per jongere per schooljaar. De premie voor jongeren bedraagt **€ 400** voor een éénjarige opleiding en **€ 900** voor een tweejarige opleiding.

De sector blijft de ondernemingen verzoeken art. 37 bis van de wet op het leerlingwezen uitgeoefend door werknemers in loondienst (stopzetting zonder opzegtermijn noch verbrekingsvergoeding wanneer er twijfels over rijzen dat de opleiding niet tot een goed einde kan gebracht worden) niet als dusdanig toe te passen. In plaats daarvan vraagt de sector een intentie tot beëindiging van de leerovereenkomst te melden aan het Paritair Leercomité dat er zich over zal uitspreken binnen de 60 dagen. Indien dit verzoek niet wordt nageleefd, behoudt de sector zich het recht voor te sanctioneren via de opleidingspremie.

Verder wijst de sector erop dat de industriële leerovereenkomst een voltijdse overeenkomst is, t.t.z. dat de jongeren op de dagen dat zij niet in het CDO zijn, in het bedrijf aanwezig moeten zijn, bijvoorbeeld tijdens de vakantieperiodes. Het voltijdse karakter van de industriële leerovereenkomst moet aangehouden worden tot op het einde van de leerovereenkomst.

Industriële leerovereenkomsten moeten drie dagen na het afsluiten ervan doorgestuurd worden aan het Paritair Leercomité. Stopzettingen moeten zo snel mogelijk doorgegeven worden. De sector houdt zich het recht voor het niet naleven van deze afspraken te sanctioneren via de opleidingspremies.

6. Wetgeving

De wetgeving op het industrieel leerlingwezen vindt u in de bijlagen.

Voorwaarden

- De patroon heeft tenminste zeven jaar praktijkervaring in het beroep waarvoor hij leerlingen wil opleiden ofwel voor dit beroep een opleidingsverantwoordelijke aanduiden.
- De opleidingsverantwoordelijke/ instructeur is minstens 25 jaar oud, heeft eveneens minstens zeven jaar ervaring en is erkend door het paritair leercomité.
- Bij de leerovereenkomst wordt een getuigschrift van de arbeidsgeneesheer gevoegd waarin wordt bevestigd dat de leerling geschikt is voor de uitoefening van het gekozen beroep.
- Op het einde van de leertijd legt de leerling een eindproef af.

Beëindiging van de overeenkomst

- Na het verstrijken van de voorzien leertijd.
- De dood van de leerling.
- Door de wil van één der partijen tijdens de proeftijd : een opzegging tijdens de eerste maand eindigt ten vroegste op de laatste dag van die maand, gedurende de 2e en 3e maand van de proefperiode bedraagt de opzegtermijn 7 kalenderdagen.
- Omwille van een dringende reden (ernstige tekortkoming die elke samenwerking in het kader van de opleiding tussen patroon en de leerling definitief onmogelijk maakt). Er wordt, zoals hoger vermeld, verzocht om de intentie tot ontslag te melden aan het Paritair Leercomité. Deze spreken zich binnen de 60 dagen uit over het ontslag.

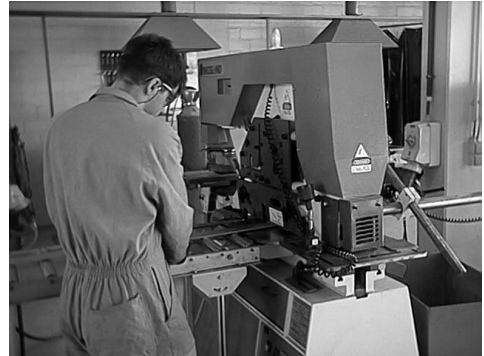
- Indien de leerovereenkomst beëindigd wordt zonder dringende reden en in andere dan de hierboven gevallen, is een vergoeding verschuldigd die gelijk is aan het bedrag van de vergoeding van de leerling voor een periode van 3 maanden (of anderhalve maand wanneer het ontslag van de jongere uitgaat).

7. Veiligheidsaspecten

In het Koninklijk Besluit van 3 mei 1999 betreffende de bescherming van de jongeren op het werk staat dat er een aantal belangrijke voorwaarden moeten worden vervuld:

- De arbeid is onontbeerlijk voor hun beroepsopleiding.
- De werkgever voorziet de nodige preventiemaatregelen voor de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de jongeren op het werk, zodat zij beschermd zijn tegen elk risico dat hun veiligheid, lichamelijke of geestelijke gezondheid, of ontwikkeling kan schaden.
- De werkgever ziet erop toe dat de arbeid wordt uitgevoerd in het bijzijn van een ervaren werknemer.
- De werkgever licht de jongeren in over mogelijke risico's en over alle maatregelen ter bescherming van hun gezondheid en veiligheid.

8. Europees Sociaal Fonds

Men kan via het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs subsidies bekomen vanwege het Europees Sociaal Fonds. Deze tussenkomsten worden enkel verleend voor schoolplichtige jongeren met een leeftijd van maximum 18 jaar.

Meer informatie via het centrum deeltijds onderwijs en op onderstaand adres:

DBO - DIENST BEROEPSOPLEIDING DEPARTEMENT ONDERWIJS
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

tel : 02 553 87 00

fax: 02 553 88 45

www.ond.vlaanderen.be/dbo
dbo@vlaanderen.be

9. Een overzicht voor starters

Wanneer u geïnteresseerd bent in het systeem, dan doorloopt u volgende stappen :

- a. U neemt contact op met **INOM-Arbeiders** :

Gill De Schauwer
Reyerslaan 80
1030 Brussel
tel 02 706 81 90
fax 02 706 82 04
gill.deschauwer@inom.be

OF

indien u een lidbedrijf van **Agoria** bent, neemt u contact met de Regionale Adviseur Vorming en Opleiding van uw provincie (contactadressen in bijlage)

OF

U contacteert een centrum deeltijds onderwijs, bij u in de buurt (adressen: zie bijlagen).

- b. U vult het formulier “aanvraag tot erkenning als patroon” in op onze website: www.inom.be/arbeiders/werknemersleerlingwezen.
- c. Het Paritair Leercomité beraadt zich binnen de 15 werkdagen over uw aanvraag. De bekrachtiging gebeurt op de eerstvolgende vergadering van het Paritair Leercomité.
- d. Wanneer u bent erkend, richt u zich tot het nabijgelegen Centrum voor Deeltijds Onderwijs (CDO). Samen met de tewerkstellingsbegeleider van de school regelt u de verdere modaliteiten voor selectie. Een lijst van de CDO's vindt u eveneens in bijlage van deze bundel.
- e. Na selectie van de jongere maakt u een leerovereenkomst op (zie formulier in bijlage)

10. Bijlagen

Bijlage 1: Contactpersonen

---

vzw – INOM Instituut voor Naschoolse Opleiding Arbeiders
vzw - Tewerkstelling en Opleiding van Risicogroepen - Arbeiders MVEN

Gill De Schauwer
Reyerslaan 80
1030 Brussel
tel: 02 706 81 90
fax: 02 706 82 04
gill.deschauwer@inom.be

Bart Lannoo
Reyerslaan 80
1030 Brussel
tel: 02 706 81 94
fax: 02 706 82 04
bart.lannoo@inom.be

PARITAIR LEERCOMITE

ABVV-metaal

Marc Lenders
J. Jordaensstraat 17
1000 Brussel
tel: 02 627 74 20
fax: 02 627 74 90
mlenders@abvvmetaal.org

Georges De Batselier
J. Jordaensstraat 17
1000 Brussel
tel: 02 627 74 07
fax: 02 627 74 90
gdebatselier@abvvmetaal.org

ACV-metaal

Inge De Bie
Heembeeksestraat 127
1120 Brussel
tel: 02 244 99 43
fax: 02 244 99 90
inge.de_bie@acv-csc.be

Marc De Wilde
Heembeeksestraat 127
1120 Brussel
tel: 02 244 99 11
fax: 02 244 99 90

ACLVB

Johan Roelandt
Poincarrélaan 72-74
1070 Brussel
tel: 02 558 51 50
fax: 02 558 51 51
johan.roelandt@aclvb.be

Agoria

Agoria Vlaanderen

Krispijn Yperman
Diamant Building
Reyerslaan 80
1030 Brussel
tel: 02 706 78 39
fax: 02 706 78 44
krispijn.yperman@agoria.be

Regionale adviseurs van Agoria

Agoria Antwerpen-Limburg

Goedele Hufkens
Filip Williotstraat 9
2600 Berchem
tel: 03 280 47 42
fax: 03 280 47 19
goedele.hufkens@agoria.be

Agoria Brabant
Ariane Gheysen
Reyerslaan 80
1030 Brussel
tel: 02 706 84 13
fax: 02 706 84 14
ariane.gheysen@agoria.be

Agoria Oost- en West-Vlaanderen
Jan Van Hyfte
Tramstraat 61
9052 Zwijnaarde-Gent
tel: 09 244 98 16
fax: 09 244 98 22
jan.vanhylte@agoria.be

Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

M. Preud'homme
Voorzitter PLC 111
Ernest Blérotstraat 1
1070 Brussel

Oliver Meert
Secretaris
Ernest Blérotstraat 1
1070 Brussel
tel: 02 233 47 00

Bijlage 2: Erkenningsaanvraag

NIEUW :

De aanvraag tot erkenning als patroon kunt u indienen via onze website:
www.inom.be/arbeiders/werknemersleerlingwezen !

Op papier kan ook nog, u stuurt het formulier dan op naar onderstaand adres:

INOM-Arbeiders
Gill De Schauwer
Reyerslaan 80
1030 BRUSSEL

fax: 02 706 82 04

IDENTIFICATIE VAN DE ONDERNEMING			
Onderneming*		Provincie	
Straat*		Nr*	
Gemeente*		Postcode*	
Tel*		Fax*	
E-mail*		Website	
RSZ-Nr*		Rekening-Nr	
Totale tewerkstelling*			
arbeiders		bedienden	
stagiairs		middenstands- leercontracten	
Van kracht zijnde arbeidsregeling (arbeidsuren/week)*			
Korte omschrijving activiteiten*			
BEGELEIDING IN DE ONDERNEMING : vertegenwoordiger			
Naam*		Voornaam*	
Functie		Geboortedatum	
BEGELEIDING IN DE ONDERNEMING : opleidingsverantwoordelijke			
Naam*		Voornaam*	
Functie		Geboortedatum	
		Jaren ervaring*	
BEGELEIDING IN DE ONDERNEMING : instructeur			
Naam*		Voornaam*	
Functie		Geboortedatum	
		Jaren ervaring*	
AAN TE LEREN BEROEP EN OPLEIDINGSMODALITEITEN			
PRAKTISCHE OPLEIDING			
Beroep*		Duur opleiding*	
Korte omschrijving beroep			
THEORETISCHE OPLEIDING			
Naam instelling*			
Straat *		Nr*	
Gemeente*		Postcode*	
Coördinator cdo*			
E-mail		Tel*	
Tewerkstellingsbegeleider cdo*			
E-mail		Tel*	
ALTERNEREND TIJDSCHEMA			
2/3 systeem		Week/week systeem	
Gewenst aantal jongeren			
Advies van de sociale partners in de onderneming?			

INOM-Arbeiders
Gill De Schauwer
Reyerslaan 80
1030 BRUSSEL
fax: 02 706 82 04
gill.deschauwer@inom.be

Paritair leercomité 111

INDUSTRIËLE LEEROVEREENKOMST

LEEROVEREENKOMST (modelcontract) op te stellen in vijfvoud

Wet leerlingwezen (Art. 17 - 31)

**Leerovereenkomst gesloten bij toepassing van de wet van 19 juli 1983 op het
“leerlingwezen voor beroepen uitgeoefend door werknemers in loondienst”.**

Tussen de onderneming : .....

Adres : .....

.....

Telefoon- & faxnr. : .....

Nr. paritair comité : .....

Bankrekeningn° : .....

Naam en voornaam v/h
ondernemingshoofd : .....

Plaats en datum van geboorte : .....

Woonplaats : .....

.....

Nationaliteit : .....

Erkend als patroon door het PLC 111 (datum erkenning) : .....

enerzijds, en de leerling:

Naam en voornaam : .....

Plaats en datum van geboorte : .....

Woonplaats : .....

.....

Tel : : .....

Nationaliteit : .....

Bankrekeningn° : .....

Vertegenwoordigd door : naam en voornaam van de wettelijke vertegenwoordiger

(vader, moeder, voogd) : .....

Woonplaats : .....

.....

Tel. : .....

Nationaliteit : .....

anderzijds, is overgekomen wat volgt :

Artikel 1

De overeenkomst wordt gesloten voor een periode van ..... maanden,
beginnend op ..... en eindigend op .....

De proeftijd bedraagt één maand voor een overeenkomst van 1 jaar / drie maanden voor een
overeenkomst van 2/3 jaar. (schrappen wat niet past)

Artikel 2

Bij deze leerovereenkomst gaat de patroon de verbintenis aan om de leerling een opleiding te
verstrekken met het oog op het uitoefenen van het **beroep** van .....
(erkend door het bevoegd PLC) en verbindt de leerling zich ertoe om de praktijk van het beroep
onder het gezag van de patroon aan te leren en onder diens toezicht de voor zijn opleiding
noodzakelijke leergangen te volgen.

De leerovereenkomst wordt uitgevoerd in de werkplaats van de hogergenoemde onderneming,
gelegen te : .....
.....

De uitvoering gebeurt op de normale werkdagen waarop gepresteerd wordt binnen de
onderneming, uitgezonderd op de dagen waarop hogergenoemde leerling deeltijds onderwijs
volgt aan het hieronder vermelde opleidingscentrum.

Naam : .....

Adres : .....
.....

Telefoon- en faxnr. : .....

(opleidings)verantwoordelijke : .....

Alterneringsschema op maandbasis zonder rekening te houden met eventuele verlofperiodes :

		1ste week	2e week	3e week	4e week	5e week
maandag	am					
	pm					
dinsdag	am					
	pm					
woensdag	am					
	pm					
donderdag	am					
	pm					
vrijdag	am					
	pm					
zaterdag	am					
	pm					

Gelieve in het bovenstaand maandoverzicht de tijdstippen te vermelden waarop de leerling
actief is in de onderneming, de Collectieve Arbeidsovereenkomsten en het leerreglement
indachtig.

Artikel 3

§ 1. Met het oog op een praktische opleiding zal hogergenoemde leerling de taken en functies vervullen die vermeld zijn in het **hierbij gevoegd opleidingsprogramma**.

De opleiding wordt verzekerd door de opleidingsverantwoordelijke.

Naam en voornaam : .....

Plaats en datum van geboorte : .....

Woonplaats : .....

.....

Tel. / Nationaliteit : .....

Functie i/d onderneming : .....

§ 2. Indien met het oog op de opleiding **een opleidingsverantwoordelijke/instructeur** wordt(en) aangewezen, dient(en) deze **ten minste 25 jaar oud** te zijn en **ten minste zeven jaar praktijk** te hebben het door **de leerling aan te leren beroep**.

Volgende instructeur(s) zijn belast met de opleiding van de leerling in de onderneming :

Naam en voornaam : .....

Functie i/d onderneming : .....

Naam en voornaam : .....

Functie i/d onderneming : .....

Artikel 4

§1. De leerlingen ontvangen voor de uren doorgebracht als leertijd in de onderneming, een leervergoeding die afhankelijk is van :

- a) de leeftijd van de leerling
- b) de evolutie van de index, gekoppeld aan de consumptieprijzen
- c) de conventionele loonsverhogingen van arbeiders uit de betrokken sector.

§2. De bruto leervergoeding per uur bedraagt (**01/07/2010**) :

Leeftijd van de leerling	Vergoeding
15/16 jaar	€ 6,5367
17 jaar	€ 7,7434
18 jaar	€ 9,0509

De bruto-uurvergoeding van onderhavige overeenkomst bedraagt : 10,0565 ..... €

De leervergoeding is het onderwerp van een maandelijkse loonafrekening en wordt overgeschreven op een door de leerling aan te duiden bankrekening.

Rekeningnummer jongere : .....

Artikel 5

Onderhavige overeenkomst wordt geregeld door de bepalingen voorzien bij de wet van 19 juli 1983 op het "Leerlingwezen voor beroepen uitgeoefend door werknemers in loondienst". De wederzijdse verplichtingen van de partijen voorzien in de artikels 17 tot 31 van de wet en het leerreglement worden in bijlage aan het contract gevoegd.

BELANGRIJKE OPMERKING

- één exemplaar van de **overeenkomst** (samen met het **attest van de arbeidsgeneesheer** en het **opleidingsprogramma**) dient **binnen de drie werkdagen** gezonden te worden aan de **Voorzitter van het PLC** (vzw Tewerkstelling en Opleiding van Risicogroepen – Arbeiders MVEN, t.a.v. Gill De Schauwer - Reyerslaan 80 te 1030 Brussel : telefoon 02 706 81 90 & fax 02 706 82 04), gill.deschauwer@inom.be .
  - één exemplaar van de leerovereenkomst is bestemd voor de onderneming
  - één kopie van de overeenkomst is bestemd voor de ondernemingsraad, bij ontstentenis hiervan de syndicale delegatie
  - één exemplaar van de overeenkomst is bestemd voor de leerling
  - één exemplaar van de overeenkomst is bestemd voor het opleidingscentrum.
1. Een industriële leerovereenkomst kan enkel afgesloten worden door een erkend patroon en voor een erkend beroep (artikel 2 leerreglement). Zoniet wordt de leerovereenkomst door de wet beschouwd als een arbeidsovereenkomst.
  2. Om erkend te worden als patroon in het kader van het industrieel leerlingwezen dient een volledig en correct ingevulde aanvraag, samen met de nodige documenten, (zie leerreglement en/of gids voor het industrieel leerlingwezen) gericht te worden aan de Voorzitter van het PLC (p/a vzw Tewerkstelling en Opleiding van Risicogroepen – Arbeiders MVEN, t.a.v. Gill De Schauwer, Reyerslaan 80 te 1030 Brussel : telefoon 02 706 81 90 & fax 02 706 82 04), gill.deschauwer@inom.be .
  3. Elke leerovereenkomst is nietig indien zij niet is gesloten overeenkomstig de bepalingen van de wet op het industrieel leerlingwezen. De nietigheid van de leerovereenkomst kan niet worden ingeroepen ten aanzien van de rechten die voortvloeien uit de wet.
  4. Ondergetekenden verklaren kennis genomen te hebben van bijgevoegd Leerreglement en de Verplichting der partijen zoals de wet van 19 juli 1983 op het "leerlingwezen voor beroepen, uitgeoefend door werknemers in loondienst" voorziet (zie www.inom.be/arbeiders/werknemersleerlingwezen).
  5. De betrokken leerling dient op de hoogte gesteld te worden van het van kracht zijnde arbeidsreglement, voorzien door de wet.

Opgemaakt in vijf exemplaren te ....., op .....

De onderneming,

De leerling,

De wettelijke
vertegenwoordiger van
de leerling

PARITAIR LEERCOMITE VOOR DE METAAL-, MACHINE EN ELEKTRISCHE BOUW - PC 111

LEERREGLEMENT

Artikel 1

Dit leerreglement is van toepassing in de ondernemingen die tot het ambtsgebied behoren van het paritair comité voor de metaal-, machine en elektrische bouw (PC 111) en die één of meerdere leerlingen willen opleiden met een industriële leerovereenkomst in één of meerdere beroepen zoals opgesomd in Art. 2.

Artikel 2: Erkende beroepen

In Vlaanderen kunnen leerovereenkomsten gesloten worden voor volgende beroepen:

aluminiumschrijnwerker
bankwerker
bedrader-monteerder
containerhersteller
fietsenmaker
garneerder-stoffeerder
goederenbehandelaar
installateur-monteur
ketelmaker
lasser-monteerder
machinearbeider
monteerder
onderhoudselektricien
onderhoudsmecanicien
operator materiaalbehandeling
plaatbewerker
polyvalent gieterijarbeider
polyvalent goederenbehandelaar
rigger-monteerder
spuitgieter van non-ferrometalen

In Wallonië kunnen leerovereenkomsten gesloten worden voor volgende beroepen:

Agent de maintenance en électromécanique
Armurier - ciseleur
Candidat chauffagiste
Candidat soudeur
Candidat tuyauteur
Conducteur - régleur de machines automatisées
Mécanicien - monteur en aéronautique
Mécanicien - monteur en électromécanique
Menuisier métallique
Métallier industriel
Monteur - placeur de châssis PVC
Ouvrier plasturgiste
Ouvrier polyvalent en câblerie
Ouvrier polyvalent en fonderie
Peintre industriel
Technicien chauffagiste polyvalent
Technicien en assemblage industriel
Technicien en fonderie
Technicien en traitements de surfaces
Technicien métalliseur

De opleidingen duren bij voorkeur 12 tot 24 maanden, afhankelijk van het programma en de voorkennis van de industriële leerling.

In bepaalde gevallen is een leerovereenkomst met een duur van 6 maanden mogelijk na goedkeuring door paritair leercomité 111 (PLC 111).

PLC 111 kan een nieuw beroep erkennen op vraag van de onderneming. Daartoe moet bij de aanvraag tot erkenning een algemeen opleidingsprogramma in de onderneming en een opleidingscentrum worden gevoegd.

Artikel 3: Model van leerovereenkomst

De leerovereenkomst moet op straffe van nietigheid worden opgemaakt volgens bijgaand model dat door PLC 111 werd goedgekeurd.

Artikel 4: Aantal industriële leerlingen

PLC 111 bepaalt op voorstel van het onderneming het aantal industriële leerlingen per beroep dat de onderneming mag aanwerven. De algemene regel is: 0 tot 5 arbeiders: 1 industriële leerling, 6 tot 10 arbeiders: 2 industriële leerling en daarna 1 leerling per 5 arbeiders. In de onderneming moet minstens één opleidingsinstructeur die meer dan 25 jaar oud is en meer dan 7 jaar ervaring heeft in het beroep waarvoor de opleiding wordt georganiseerd, ter beschikking zijn voor het geven van de opleiding.

Een afwijking van deze regels kan na een gemotiveerde aanvraag door de onderneming worden verkregen.

Artikel 5: Alterneringsschema's

Naargelang van de bij CAO vastgelegde arbeidsduur zijn de volgende alterneringsschema's mogelijk:

- ofwel 2 dagen per week in het opleidingscentrum en 3 dagen per week in de onderneming
- ofwel 1 week in het opleidingscentrum, 1 week in de onderneming

Naargelang van het opleidingsprogramma en de organisatie van de onderneming of het opleidingscentrum kan PLC 111 een individuele afwijking van de vastgelegde alterneringsschema's toestaan.

Artikel 6: Opleidingscentra voor de theoretische en praktische basisopleiding

De meest geschikte opleidingscentra voor de algemene, technische, theoretische en praktische basisopleiding zijn de Centra Deeltijds Beroeps Secundair Onderwijs (CDBSO).

In de mate dat de reglementering op het industrieel leerlingwezen volledig wordt gerespecteerd, kunnen andere opleidingscentra, zoals Instituten voor Sociale Promotie en sectorale opleidingscentra, door PLC 111 als opleidingscentrum voor industriële leerlingen worden erkend

Voorrang zal worden gegeven aan opleidingscentra die over de nodige infrastructuur en ervaring beschikken voor het aan te leren beroep.

Artikel 7: Leeftijd van de industriële leerlingen

Als algemene regel geldt dat een industriële leerling een leerovereenkomst kan sluiten vanaf de leeftijd van 15 jaar tot 17 jaar.

PLC 111 kan een afwijking van deze regel toestaan voor jongeren van 18 tot 20 jaar. In uitzonderlijke gevallen kan dit ook voor jongeren van 21 jaar en ouder die een leerovereenkomst willen sluiten.

Artikel 8: Proefperiode

Voor een industriële leerovereenkomst van maximum 1 jaar bedraagt de proeftijd 1 maand. Voor overeenkomsten met een looptijd van meer dan 1 jaar bedraagt de proeftijd 3 maanden.

Artikel 9: Informatieplicht ten aanzien van PLC 111

De onderneming is verplicht PLC 111 op de hoogte te brengen van de stopzetting en opschorting van de industriële leerovereenkomst.

WET VAN 19 JULI 1983

OP HET LEERLINGWEZEN VOOR BEROEPEN UITGEOEFEND DOOR WERKNEMERS IN LOONDIENT

GEWIJZIGD BIJ DE WETTEN VAN 24 JULI 1987, 20 JULI 1992, 13 FEBRUARI 1998, 6 MEI 1998 EN 26 MAART 1999

Wet van 19 juli 1983: Belgisch Staatsblad van 31 augustus 1983;
Wet van 24 juli 1987: Belgisch Staatsblad van 28 augustus 1987; erratum 11 maart 1989;
Wet van 20 juli 1992: Belgisch Staatsblad van 7 augustus 1992;
Wet van 13 februari 1998 houdende bepalingen tot bevordering van de tewerkstelling: Belgisch Staatsblad van 19 februari 1998;
Wet van 6 mei 1998: Belgisch Staatsblad van 29 mei 1998;
Wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen: Belgisch Staatsblad van 1 april 1999.

TITEL I TOEPASSINGSGBIED

Artikel 1.

[De bepalingen van deze wet hebben betrekking op het leerlingwezen voor beroepen uitgeoefend door werknemers in loondienst met uitzondering van de dienstboden.

Deze bepalingen zijn niet van toepassing op de koopvaardij en de zeevisserij.

De Koning kan evenwel het toepassingsgebied van deze wet geheel of gedeeltelijk uitbreiden volgens de modaliteiten die Hij bepaalt tot de in het tweede lid uitgesloten activiteitssectoren bij een in Ministerraad overlegd besluit en na de Nationale Arbeidsraad en, in voorkomend geval, de ter zake bevoegde adviesorganen te hebben geraadpleegd.]

[gewijzigd bij de wet van 24 juli 1987, art. 2]

Art. 2.

[§1. In de ondernemingen die minder dan 20 werknemers tewerkstellen is deze wet niet van toepassing op de beroepen waarvoor leerovereenkomsten aangegaan kunnen worden onder de voorwaarden bepaald in de reglementen betreffende de voortdurende vorming in de Middenstand.

Op eenparig advies van de Nationale Arbeidsraad, die daartoe eerst het advies van het bevoegd paritair leercomité heeft ingewonnen, kan de Koning evenwel toelaten, volgens de modaliteiten die in dat eenparig advies van de Raad zijn bepaald, dat (*in*) de in het eerste lid bedoelde ondernemingen voor de in het eerste lid bedoelde beroepen leerovereenkomsten gesloten worden in toepassing van deze wet.

§2. In de ondernemingen die 20 of meer, maar minder dan 50 werknemers tewerkstellen, kunnen evenwel slechts leerovereenkomsten gesloten worden in toepassing van deze wet voor de in §1, eerste lid, bedoelde beroepen, na aanvraag van het bevoegd paritair leercomité bij het in artikel 53 bedoeld paritair leercomité van de Nationale Arbeidsraad en conform aan het advies van laatsgenoemd leercomité, dat genomen wordt bij gewone meerderheid der stemmen.

§3. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit, ten vroegste drie jaar na de inwerkingtreding van de bepalingen van dit artikel, het in §1 en §2 bedoeld aantal van 20 werknemers terugbrengen tot 10.]

[gewijzigd bij de wet van 20 juli 1992, art. 1;

in zijn geheel vervangen bij de wet van 6 mei 98, art. 2]

TITEL II DE LEEROVEREENKOMST

HOOFDSTUK I - ALGEMENE BEPALINGEN

Art. 3.

De leerovereenkomst is een overeenkomst voor bepaalde tijd waarbij de patroon de verbintenis aangaat de leerling een opleiding te verstrekken of te laten verstrekken met het oog op het uitoefenen van het gekozen beroep, en waarbij de leerling zich ertoe verbindt de praktijk van het beroep onder het gezag van de patroon aan te leren en onder diens toezicht de voor zijn opleiding noodzakelijke leergangen te volgen.

Art. 4.

[§1. De leerovereenkomst kan enkel gesloten worden door een jongere die voldaan heeft aan de voltijdse leerplicht.

Bovendien moet de leerovereenkomst, wat de leerling betreft, gesloten worden vóór de leeftijd van 18 jaar.

§2. Op eenparig advies van de Nationale Arbeidsraad kan de Koning evenwel de voorwaarden en modaliteiten vaststellen waaronder kan worden afgeweken van de in §1, tweede lid, bepaalde leeftijdsgrens.

In afwijking op het eerste lid van deze paragraaf, kunnen in het in artikel 47 bedoeld leerreglement andere of bijkomende voorwaarden en modaliteiten worden vastgesteld waaronder afgeweken kan worden van de in §1, tweede lid, bepaalde leeftijdsgrens.]

[in zijn geheel vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 3]

Art. 5.

[§1. De leerovereenkomst mag enkel worden gesloten voor de beroepen die overeenkomstig artikel 47 in het leerreglement werden vastgesteld.

De leerovereenkomst mag enkel gesloten worden door een overeenkomstig artikel 43 erkende patroon.

De jongere die voor een bepaald beroep met succes een volledige opleidingscyclus heeft beëindigd en aldus in het bezit is van een diploma of getuigschrift dat bewijst dat hij in dat beroep een zekere scholingsgraad bezit, mag geen leerovereenkomst meer sluiten met het oog op het bereiken van diezelfde scholingsgraad in dat beroep.

§2. De leerovereenkomst die werd gesloten in strijd met een van de bepalingen van §1, wordt beschouwd als een arbeidsovereenkomst.]

[in zijn geheel vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 4]

Art. 6.

[Elke leerovereenkomst moet voor iedere leerling afzonderlijk, schriftelijk en volgens het in het in artikel 47 bedoeld leerreglement vastgesteld model van leerovereenkomst worden vastgesteld, uiterlijk op het tijdstip waarop de leerling in dienst treedt.]

[in zijn geheel vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 5]

Art. 7.

De leerovereenkomst bevat tenminste de volgende bepalingen en vermeldingen:

1° de aard, het voorwerp en de duur van de leerovereenkomst;

2° de naam, voornamen, datum van geboorte en woonplaats van de patroon, alsook de datum waarop hij overeenkomstig artikel 43 werd erkend voor het beroep, voor het aanleren waarvan de leerovereenkomst wordt gesloten;]

[vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 6]

3° de zetel van de onderneming en de plaats waar de opleiding geschiedt;

4° de naam, voornamen, plaats en datum van geboorte, woonplaats en nationaliteit van de leerling;

5° de naam, voornamen, woonplaats en nationaliteit van de wettelijke vertegenwoordiger (vader, moeder, voogd);

[5° bis in voorkomend geval, de naam, voornamen, datum van geboorte en woonplaats van de opleidingsverantwoordelijke, alsook de datum waarop hij overeenkomstig artikel 43 werd erkend voor het beroep, voor het aanleren waarvan de leerovereenkomst wordt gesloten;]

[ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 6]

6° [in voorkomend geval, de naam, voornamen, plaats en datum van geboorte, woonplaats en nationaliteit van de instructeur, alsook het aantal jaren praktijk van deze laatste in het door de leerling gekozen beroep;]

[gewijzigd bij de wet van 24 juli 1987, art. 4]

[6° bis de benaming en het adres van de instelling waar de leerling de aanvullende theoretische opleiding en de algemene vorming volgt;]

[ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 6]

7° de datum van inwerkingtreding van de leerovereenkomst;

8° de duur van de proeftijd wanneer deze meer dan een maand belooft;

[8° bis het alterneringsschema, waarin enerzijds de tijdstippen vermeld worden waarop de leerling de praktische opleiding in de onderneming volgt, en anderzijds de tijdstippen waarop hij de aanvullende theoretische opleiding en de algemene vorming volgt, overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van het in artikel 47 bedoeld leerreglement;]

[ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 6]

9° het bedrag van de aan de leerling te betalen vergoeding, zoals vastgesteld overeenkomstig artikel 25;]

[vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 6]

10° de verplichtingen van de partijen;

11° het overeenkomstig artikel 47 opgesteld leerreglement;

12° het door de patroon opgesteld individueel opleidingsprogramma overeenkomstig artikel 23.

Art. 8.

Onverminderd de bepalingen van artikel 5, [§2], is elke leerovereenkomst waarbij een patroon een leerling in dienst neemt om hem een opleiding te verstrekken nietig indien zij niet is gesloten overeenkomstig de bepalingen van de wet.[gewijzigd bij de wet van 6 mei 1998, art. 7]

Art. 9.

De nietigheid van de leerovereenkomst bedoeld in artikel 8 kan niet worden ingeroepen ten aanzien van de rechten van de leerling die voortvloeien uit de toepassing van deze wet.
Hetzelfde geldt wanneer de nietigheid van de leerovereenkomst voortvloeit uit een inbreuk op de bepalingen die de arbeidsverhoudingen regelen of de uitvoering van praktische taken in de speelzalen.

Art. 10.

Alle met de bepalingen van deze wet en van de besluiten tot uitvoering ervan strijdige bedingen zijn nietig voor zover zij ertoe strekken de rechten van de leerling in te korten of zijn verplichtingen te verzwaren.

Art. 11.

[De minderjarige is met uitdrukkelijke of stilzwijgende machtiging van zijn vader of van zijn moeder of van zijn voogd rechtsbekwaam een leerovereenkomst te sluiten en te beëindigen.

Bij ontstentenis van die machtiging kan de jeugdrechtbank die verlenen op verzoek van het openbaar ministerie of van een familielid. De vader, de moeder of de voogd wordt vooraf gehoord of opgeroepen.]
[gewijzigd bij de wet van 20 juli 1992, art. 4]

Art. 12.

[De leerovereenkomst wordt geacht een proeftijd te bevatten waarvan de duur niet minder dan één maand en niet meer dan drie maanden mag bedragen.

Indien de leerovereenkomst geen proeftijd vermeldt of de duur ervan niet duidelijk bepaalt, bedraagt hij één maand.]
[gewijzigd bij de wet van 20 juli 1992, art. 5]

Art. 13.

[[De duur van de leerovereenkomst is gelijk aan de in het in artikel 47 bedoeld leerreglement vastgestelde duur van de leertijd, zonder minder dan zes maanden te mogen bedragen.]

Indien het aanleren van een beroep het vereist, kan de leerling, met de instemming van het bevoegd paritair leercomité, één of meer opeenvolgende leerovereenkomsten sluiten met verschillende patroons. [In dit geval kan het bevoegd paritair leercomité voor elke leerovereenkomst een duur vaststellen die minder dan zes maanden bedraagt, zonder dat echter die duur minder dan drie maanden mag bedragen.]]
[in zijn geheel gewijzigd bij de wet van 24 juli 1987, art. 5;
tweede lid aangevuld bij de wet van 20 juli 1992, art. 6;
eerste lid vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 8]

Art. 14.

De leerlingen en hun patroon mogen zich niet vooraf verbinden geschillen die uit de leerovereenkomst kunnen ontstaan aan scheidsrechters voor te leggen.

Art. 15.

Onverminderd het bepaalde in artikel 11, kan de rechter die bevoegd is kennis te nemen van de geschillen betreffende de in deze wet bedoelde leerovereenkomsten een voogd ad hoc aanstellen om de verhinderde wettelijke vertegenwoordiger in het geding te vervangen.

Art. 16.

De rechtsvorderingen die uit de leerovereenkomst ontstaan, verjaren één jaar na het eindigen van deze leerovereenkomst of vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan, zonder dat deze termijn één jaar na het eindigen van deze leerovereenkomst mag overschrijden.

HOOFDSTUK II - VERPLICHTINGEN VAN DE PARTIJEN

Art. 17.

De patroon en de leerling zijn elkaar eerbied en achting verschuldigd. Gedurende de uitvoering van de leerovereenkomst moeten zij de welvoegelijkheid en de goede zeden in acht nemen en doen in acht nemen.

Zij zijn onderworpen aan de bepalingen van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen.

Art. 18.

De leerling is verplicht:

- 1° zijn taken zorgvuldig, eerlijk en nauwkeurig te verrichten, op tijd, plaats en wijze zoals is overeengekomen;
- 2° de vorming te volgen en zich aan te melden voor de proeven die overeenkomstig deze wet worden georganiseerd;
- 3° te handelen volgens de bevelen en de instructies die hem worden gegeven door de patroon, zijn lasthebbers of zijn aangestelden, met het oog op de uitvoering van de leerovereenkomst;
- 4° zowel gedurende de leerovereenkomst als na het beëindigen daarvan, zich ervan te onthouden:
  - a) fabrieksgeheimen, zakengeheimen of geheimen in verband met persoonlijke of vertrouwelijke aangelegenheden, waarvan hij door zijn aanwezigheid bij de patroon kennis kan hebben, bekend te maken;
  - b) daden van oneerlijke concurrentie te verrichten of daaraan mede te werken;
- 5° zich te onthouden van al wat schade kan berokken en, hetzij aan zijn eigen veiligheid, hetzij aan die van zijn medeleerlingen en medewerkers, van de patroon of van derden en zich inzonderheid te onderwerpen aan de voor het beroep geldende maatregelen inzake veiligheid en gezondheid;
- 6° het hem toevertrouwde gereedschap en de ongebruikte grondstoffen in goede staat aan de patroon terug te geven.

Art. 19.

Ingeval de leerling bij de uitvoering van zijn leerovereenkomst de patroon of derden schade berokkent, is hij enkel aansprakelijk voor bedrog en zware schuld.

Voor lichte schuld is hij enkel aansprakelijk als die bij hem eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt.

Op straffe van nietigheid mag niet worden afgeweken van de bij het eerste en tweede lid vastgestelde aansprakelijkheid, tenzij, en alleen wat de aansprakelijkheid tegenover de patroon betreft, bij een door de Koning algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomst.

De patroon kan de vergoedingen en de schadeloosstellingen die hem krachtens dit artikel verschuldigd zijn en die na de feiten met de leerling zijn overeengekomen of door de rechter zijn vastgesteld, op de aan de leerling ter uitvoering van de leerovereenkomst te betalen vergoeding inhouden onder de voorwaarden bepaald bij artikel 23 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers.

Art. 20.

De leerling is niet verantwoordelijk voor de beschadigingen of de sleet, toe te schrijven aan het regelmatig gebruik van het voorwerp, noch voor het toevallig verlies ervan.

Is het werk eenmaal in ontvangst genomen, dan is hij niet meer aansprakelijk voor het gebrekkig werk.

Art. 21.

De patroon is verplicht de leerling vóór zijn indiensttreding in de onderneming te onderwerpen aan een geneeskundig onderzoek door een arbeidsgeneesheer.

De leerovereenkomst heeft slechts uitwerking vanaf het ogenblik dat de leerling lichamelijk geschikt wordt bevonden voor de uitoefening van het beroep waarvoor de leertijd werd aangevat.

Art. 22.

[[De patroon moet persoonlijk instaan voor de opleiding van de leerling.

Indien hij evenwel niet over de in artikel 43 bepaalde praktijkervaring beschikt, of indien hij zelf reeds instaat voor de opleiding in een bepaald beroep en leerlingen wil opleiden in bijkomende beroepen, moet hij per beroep een opleidingsverantwoordelijke in de onderneming aanduiden.

Eventueel duidt de patroon één of meer instructeurs aan die onder zijn verantwoordelijkheid of, in voorkomend geval, die van de opleidingsverantwoordelijke, belast worden met de opleiding van de leerling.

De patroon is in elk geval verplicht dergelijke instructeur(s) aan te duiden, indien de overeenkomstig het tweede lid aangeduide opleidingsverantwoordelijke evenmin over de in artikel 43 bepaalde praktijkervaring beschikt.]

Wanneer de onderneming een rechtspersoon is, is de patroon de natuurlijke persoon, belast met het effectieve beheer en gemachtigd deze rechtspersoon te binden.]

[artikel gewijzigd bij de wet van 24 juli 1987, art. 6;

eerste en tweede lid vervangen door eerste tot vierde lid bij de wet van 6 mei 1998, art. 9]

Art. 23.

[[De patroon of de opleidingsverantwoordelijke in de onderneming stelt voor elke leerling een individueel opleidingsprogramma op, dat opgemaakt wordt overeenkomstig het in artikel 50 bedoelde model van opleidingsprogramma. In voorkomend geval pleegt hij vooraf overleg met de instructeur belast met de opleiding van de leerling in de onderneming, evenals met de verantwoordelijke(n) van de instelling waar de theoretische en de algemene opleidingen zullen verstrekt worden.]

Dit opleidingsprogramma wordt opgenomen in een opleidingsboekje, bij te houden voor iedere leerling door de patroon, de opleidingsverantwoordelijke in de onderneming of de instructeur belast met de opleiding van de leerling in de onderneming.

De patroon of de opleidingsverantwoordelijke in de onderneming deelt aan het bevoegd paritair leercomité, op eigen initiatief of op diens verzoek, alle inlichtingen mede betreffende de opleiding van de leerling in de onderneming.]

[in zijn geheel gewijzigd bij de wet van 24 juli 1987, art. 7;

eerste lid nogmaals gewijzigd bij de wet van 20 juli 1992, art. 7]

Art. 24.

De patroon is bovendien verplicht:

- 1° erover te waken dat de vorming, zoals bepaald door de leerovereenkomst, gegeven wordt aan de leerling teneinde hem voor te bereiden op de uitoefening van het door hem gekozen beroep;
- 2° [erover te waken dat het opleidingsboekje regelmatig, naar gelang van het verloop van de opleidingsactiviteiten, bijgehouden wordt door de opleidingsverantwoordelijke of de instructeur;]
[gewijzigd bij de wet van 24 juli 1987, art. 8]
- 3° de leerling in staat te stellen de voor zijn opleiding noodzakelijke leergangen te volgen;
- 4° de leerling de voor zijn opleiding noodzakelijke taken te laten verrichten op de wijze, tijd en plaats zoals is overeengekomen en in overeenstemming met de bepalingen van de arbeidswet van 16 maart 1971, inzonderheid, zo de omstandigheden dit vereisen en behoudens strijdige bepaling, door de voor het aanleren van het beroep nodige hulp, hulpmiddelen en grondstoffen ter beschikking te stellen;
- 5° als een goed huisvader te zorgen dat de praktische taken worden verricht in behoorlijke omstandigheden met betrekking tot de veiligheid en de gezondheid van de leerling overeenkomstig de voorschriften van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming waarvan de bepalingen betreffende de arbeidshygiëne alsmede de veiligheid en de gezondheid van de arbeiders ook gelden ten aanzien van de leerlingen die, voor de toepassing ervan, worden gelijkgesteld met de werknemers;
- 6° de leerling geen praktische taken te doen verrichten die vreemd zijn aan het beroep waarvoor hij wordt gevormd, geen vormende waarde hebben, schadelijk kunnen zijn of die krachtens wettelijke en reglementaire bepalingen aan jonge werknemers van dezelfde leeftijd verboden zijn;
- 7° de leerling er niet toe te verplichten sommige taken thuis te verrichten;
- 8° de in artikel 25 bepaalde vergoeding te betalen op de wijze, tijd en plaats zoals is overeengekomen;
- 9° de leerling behoorlijk te huisvesten en gezond en voldoende voedsel te verstrekken, ingeval hij de verbintenis heeft aangegaan om hem kost en inwoning te verschaffen;
- 10° de leerling de nodige tijd te geven om zijn geloofsplichten alsmede zijn burgerlijke verplichtingen die uit de wet voortvloeien, te vervullen;
- 11° de nodige zorg en aandacht te wijden aan het onthaal van de leerlingen;
- 12° als een goed huisvader te zorgen voor het arbeidsgereedschap dat aan de leerling toebehoort alsmede voor de persoonlijke voorwerpen welke door deze laatste in bewaring moeten worden gegeven; in geen geval mag de patroon dat arbeidsgereedschap of die persoonlijke voorwerpen weigeren terug te geven.

Art. 25.

[§1. De leerling ontvangt van de patroon een maandelijkse leervergoeding die zowel voor de praktijkopleiding in de onderneming als voor de aanvullende theoretische opleiding en de algemene vorming verschuldigd is.

[§2. De berekeningswijze van de aan de leerling verschuldigde maandelijkse leervergoeding wordt bepaald in het in artikel 47 bedoeld leerreglement, zonder dat het aldus bekomen bedrag hoger mag zijn dan het op de leerling toepasselijk maximum, vastgesteld overeenkomstig het tweede lid van deze paragraaf.

Na advies van de Nationale Arbeidsraad stelt de Koning het op de leerling toepasselijk maximum van de maandelijkse leervergoeding vast, in de vorm van een percentage van het nationaal gewaarborgd gemiddeld minimum maandinkomen, zoals bepaald voor de werknemers van 21 jaar bij collectieve arbeidsovereenkomst, gesloten in de Nationale Arbeidsraad.

Dit percentage varieert en evolueert in functie van criteria die de Koning bepaalt, na advies van de Nationale Arbeidsraad.

§3. Na advies van de Nationale Arbeidsraad bepaalt de Koning:

- 1° de voorwaarden en modaliteiten volgens dewelke de patroon het bedrag van de in §2 bedoelde maandelijkse leervergoeding mag verminderen wanneer de leerling ongewettigd afwezig is van de aanvullende theoretische opleiding en de algemene vorming;
- 2° de manier waarop het bedrag van de overeenkomstige §2 vastgestelde maandelijkse leervergoeding moet afgerond worden.

§4. De in dit artikel bedoelde leervergoeding wordt beschouwd als loon in de zin van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers.]
[in zijn geheel vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 10]

Art. 26.

De leerling mag niet tegen prestatieloon worden vergoed.

Art. 27.

[De patroon of de derde die de vergoeding eventueel is verschuldigd, stelt de minderjarige op geldige wijze zijn vergoeding ter hand, tenzij verzet is gedaan door de vader, de moeder of de voogd van de minderjarige.]
[gewijzigd bij de wet van 20 juli 1992, art. 8]

Art. 28.

Indien het belang van de minderjarige dit vereist, kan de jeugdrechtbank op verzoek van het openbaar ministerie of een lid van de familie, de minderjarige machtigen de vergoeding te ontvangen en er geheel of gedeeltelijk over te beschikken of voor hem een te allen tijde afzetbare voogd aanstellen, gelast over deze vergoeding te beschikken voor de behoeften van de onmondige. De vader, de moeder of de voogd worden vooraf gehoord of opgeroepen.

Art. 29.

Bij het einde van de leerovereenkomst is de patroon verplicht de leerling [alle sociale documenten en] een getuigschrift te overhandigen waarop enkel de begin- en de einddatum van de leerovereenkomst en de aard van de verrichte taken worden vermeld.
[aangevuld bij de wet van 20 juli 1992, art. 9]
Dat getuigschrift mag geen enkele andere vermelding bevatten, tenzij op uitdrukkelijk verzoek van de leerling.

Art. 30.

De patroon is aansprakelijk voor het gebrekkig werk, te wijten aan de slechte hoedanigheid van de door hem geleverde grondstoffen, gereedschappen of apparatuur.

Art. 31.

Het is de patroon verboden van de leerling een borgtocht te eisen om de nakoming van de verplichtingen van die leerling te waarborgen.

Met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met een geldboete van 26 tot 500 frank of met één van die straffen alleen worden gestraft:

- 1° de patroons die, in strijd met het eerste lid, het eisen van een borgtocht;
- 2° de patroons die als voorwaarde voor het in dienst nemen van een leerling de verplichtingen opleggen aandelen, deelbewijzen of welke obligaties ook aan te kopen, erop in te schrijven of te deponeren of voor om het even welke reden geldsommen te overhandigen.

Deze patroons zijn bovendien verplicht de ten onrechte van de leerling ontvangen sommen aan de leerling terug te betalen.

[Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII, zijn toepasselijk op de bij het tweede lid bepaalde misdrijven. Artikel 85 van voormeld wetboek is toepasselijk op de in het tweede lid bepaalde misdrijven zonder dat het bedrag van de geldboete lager mag zijn dan 40% van het bij het tweede lid bepaalde minimumbedrag.]

[toegevoegd bij de wet van 13 februari 1998, art. 107]

HOOFDSTUK III - SCHORSING [EN VERLENGING] VAN DE UITVOERING VAN DE LEEROVEREENKOMST

[aangevuld bij de wet van 20 juli 1992, art. 10]

Art. 32.

[De uitvoering van de leerovereenkomst wordt geschorst onder dezelfde voorwaarden en in dezelfde gevallen als die bepaald in de wetgeving die van toepassing is op de arbeidsovereenkomst van de werknemer die het beroep uitoefent dat het voorwerp uitmaakt van de leerovereenkomst en wiens vakbekwaamheid de leerling wil bereiken.

Gedurende de schorsing van de uitvoering van de leerovereenkomst geniet de leerling, wat zijn vergoeding betreft, dezelfde waarborgen als die welke gelden voor het loon van de werknemer die het beroep uitoefent dat het voorwerp uitmaakt van de leerovereenkomst en wiens vakbekwaamheid de leerling wil bereiken.]

[in zijn geheel vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 11]

Art. 33.

[Wanneer de uitvoering van de leerovereenkomst geschorst wordt met ten hoogste een maand, kan de leerovereenkomst verlengd worden in onderlinge afspraak tussen de partijen. Zij bepalen eveneens in onderlinge afspraak de duur van de verlenging, die echter niet meer mag bedragen dan een maand.

Wanneer de uitvoering van de leerovereenkomst geschorst wordt gedurende meer dan een maand, is de patroon verplicht het bevoegd paritair leercomité daarvan in kennis te stellen, en kan dit comité, onverminderd de bepalingen van artikel 39, de leerovereenkomst verlengen met een periode die het in overleg met de patroon en de verantwoordelijke(n) van de opleidingsinstelling bepaalt, teneinde de leerling in staat te stellen de proeven aan het einde van de leertijd af te leggen.

De bepalingen van het eerste en tweede lid zijn eveneens van toepassing wanneer de leerovereenkomst eindigt tijdens de schorsing van de uitvoering ervan.]

[in zijn geheel vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 12]

Art. 34.

De patroon kan tegen derden die aansprakelijk zijn voor de ongevallen, de arbeidsongevallen, de ongevallen op de weg naar of van het werk en de beroepsziekten die een schorsing van de uitvoering van de leerovereenkomst hebben veroorzaakt, een rechtsvordering instellen tot terugbetaling van de vergoeding die aan het slachtoffer is betaald en van de sociale bijdragen waartoe hij door de wet of door een individuele of collectieve arbeidsovereenkomst is gehouden.

Art. 34bis.

Wanneer de leerling niet voldaan heeft voor de overeenkomstig de wet georganiseerde proeven, kan de leerovereenkomst, onverminderd de bepalingen van artikel 33, verlengd worden onder de door het bevoegd paritair leercomité bepaalde voorwaarden en modaliteiten. Het paritair leercomité bepaalt de duur van deze verlenging om het de leerling mogelijk te maken de eindproeven van het leerlingwezen alsnog of opnieuw af te leggen, rekening houdend met de mogelijkheden die door de wetgeving betreffende het onderwijs worden geboden.]

[ingevoegd bij de wet van 20 juli 1992, art. 13]

HOOFDSTUK IV - EINDE VAN DE LEEROVEREENKOMST

Art. 35.

Behoudens de algemene wijzen waarop de verbintenissen tenietgaan, neemt de leerovereenkomst een einde:

- 1° door de afloop van de termijn;
- 2° door de dood van de leerling;
- 3° door overmacht, wanneer deze tot gevolg heeft dat de uitvoering van de leerovereenkomst voorgoed onmogelijk wordt;
- 4° door de wil van één der partijen, tijdens de proeftijd of ingeval een dringende reden tot beëindiging bestaat;
- 5° [...]

[opgeheven bij de wet van 6 mei 1998, art. 13]

- 6° op verzoek van de leerling wanneer zich één der gevallen voordoet, voorzien in artikel 36, eerste of tweede lid;
- 7° wanneer de patroon de verplichtingen niet nakomt die hem zijn opgelegd door artikel 24 van deze wet en door de opleidingsprogramma's bedoeld in de artikelen 23 en 50. De beëindiging van de leerovereenkomst houdt voor de patroon de verplichting in aan de leerling de vergoeding, bepaald in artikel 38, te betalen evenals een forfaitaire vergoeding die gelijk is aan het minimum brutoloon van drie maanden bepaald volgens de loonschaal die van toepassing is in de onderneming en waarop een werknemer wiens vakbekwaamheid de leerling beoogt te bereiken, aanspraak kan maken.

Art. 36.

Het overlijden, het faillissement of het kennelijk onvermogen van de patroon, evenals de sluiting van een onderneming die voortvloeit uit de maatregelen getroffen met toepassing van de wetgeving of de reglementering betreffende de vrijwaring van het leefmilieu maakt geen einde aan de leerovereenkomst voor zover zulks niet de definitieve stopzetting van de activiteiten van de onderneming tot gevolg heeft.

In geval van overname door een andere patroon, van samensmelting of opslorping van de onderneming, is de nieuwe patroon ertoe gehouden de door de vroegere patroon ten aanzien van de leerling aangegane verbintenissen na te komen.

Art. 37.

Elke partij kan de leerovereenkomst zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn beëindigen om een dringende reden die aan het oordeel van de rechter wordt overgelaten en onverminderd alle eventuele schadeloosstellingen.

Onder "dringende reden" wordt verstaan de ernstige tekortkoming die elke samenwerking in het kader van de opleiding tussen de patroon en de leerling onmiddellijk en definitief onmogelijk maakt.

Ontslag om een dringende reden mag niet meer worden gegeven wanneer het feit ter rechtvaardiging ervan sedert ten minste drie werkdagen bekend is aan de partij die zich erop beroept.

Alleen de dringende reden waarvan kennis is gegeven bij een ter post aangetekende brief, verzonden binnen drie werkdagen na het ontslag, kan worden aangevoerd ter rechtvaardiging van het ontslag voor het verstrijken van de termijn.

[Art. 37bis.

§1. Na de proeftijd kan elk van de partijen de leerovereenkomst zonder opzegtermijn noch verbrekingsvergoeding opzeggen, wanneer er ernstige twijfels over rijzen dat de opleiding tot een goed einde kan worden gebracht en het derhalve niet zinvol lijkt ze voort te zetten.

Indien de opzegging uitgaat van de leerling, geschiedt de kennisgeving van de opzegging, op straffe van nietigheid, door afgifte van een geschrift aan de patroon. De handtekening van de patroon op het duplicaat van dit geschrift geldt enkel als bericht van ontvangst van de kennisgeving. De kennisgeving kan ook geschieden hetzij bij een ter post aangetekende brief die uitwerking heeft de derde werkdag na de datum van verzending, hetzij bij gerechtsdeurwaardersexploot.

Indien de opzegging uitgaat van de patroon, kan de kennisgeving van de opzegging, op straffe van nietigheid, enkel geschieden hetzij bij een ter post aangetekende brief die uitwerking heeft de derde werkdag na de datum van verzending, hetzij bij gerechtsdeurwaardersexploot, met dien verstande dat de leerling die nietigheid niet kan dekken en dat ze door de rechter van ambtswege wordt vastgesteld.

Op straffe van nietigheid dient de kennisgeving van de opzegging omstandig de motivatie van de opzegging van de leerovereenkomst te vermelden, meer bepaald de feiten op grond waarvan de partij die de overeenkomst opzegt van oordeel is dat de opleiding niet tot een goed einde gebracht zal kunnen worden en het niet zinvol is de uitvoering van de leerovereenkomst voort te zetten.

§2. In geval van betwisting van de in §1, vierde lid, bedoelde motivatie, kan de meest gerede partij tegen de opzegging van de leerovereenkomst beroep aantekenen bij het bevoegd paritair leercomité.

Op straffe van nietigheid dient dit beroep ingesteld te worden binnen de 15 dagen na de ontvangst van de kennisgeving van de opzegging en bij een ter post aangetekende brief die gericht wordt aan de voorzitter van het bevoegd paritair leercomité en waarbij in bijlage een afschrift van de kennisgeving van de opzegging moet worden gevoegd.

§3. Het bevoegd paritair leercomité dient zich binnen de 60 dagen na de verzending van de in §2, tweede lid, bedoelde ter post aangetekende brief, uit te spreken over de gegrondheid van de opzegging van de leerovereenkomst.

Hierbij dient het bevoegd paritair leercomité de bij de leerovereenkomst betrokken partijen te horen.

De patroon is ertoe gehouden de leerling in staat te stellen aanwezig te zijn op de vergadering van het bevoegd paritair leercomité tijdens dewelke de partijen overeenkomstig het vorige lid gehoord worden.

Indien de voor de opzegging aangevoerde motivatie verband houdt met de aanvullende theoretische opleiding, de relatie tussen de praktische en de aanvullende theoretische opleiding of de relatie tussen de patroon en de instelling waar de aanvullende theoretische opleiding verstrekt wordt, dient het bevoegd paritair leercomité de verantwoordelijke(n) van die instelling een verslag te vragen.

§4. Indien het bevoegd paritair leercomité oordeelt dat de opzegging van de leerovereenkomst niet of onvoldoende gegrond was, en het bij hem aangetekend beroep inwilligt,

- a) dient de uitvoering van de leerovereenkomst voortgezet te worden, indien de betrokken partijen daarmee akkoord gaan, of
b) dient de partij die de opzegging heeft gegeven, aan de andere partij de in artikel 38 bepaalde verbrekingsvergoeding te betalen, overeenkomstig de bepalingen van dat artikel.

Indien het bevoegd paritair leercomité zich niet binnen de in §3, eerste lid, bepaalde termijn uitspreekt, wordt het beroep geacht ongegrond te zijn.

§5. Na het verstrijken van de in §3, eerste lid, bepaalde termijn, of nadat het bevoegd paritair leercomité zich overeenkomstig §4 heeft uitgesproken, kan de meest gereede partij de zaak alsnog aanhangig maken bij de arbeidsrechtbank.

§6. Wanneer tegen de opzegging van de leerovereenkomst geen beroep wordt ingesteld, of wanneer het beroep ongegrond wordt verklaard, of wanneer §4, eerste lid, b), van toepassing is, eindigt de leerovereenkomst, naargelang het geval, op de dag van de ontvangst van het in §1, tweede lid, bedoeld geschrift of van het in §1 bedoeld gerechtsdeurwaardersexploot, of op de dag waarop de in §1 bedoelde ter post aangetekende brief uitwerking heeft.

Indien de uitvoering van de leerovereenkomst overeenkomstig §4, eerste lid, a), wordt voortgezet, wordt de periode tussen, enerzijds, de dag van de ontvangst van het in §1, tweede lid, bedoeld geschrift of van het in §1 bedoeld gerechtsdeurwaardersexploot, of de dag waarop de in §1 bedoelde ter post aangetekende brief uitwerking heeft, en, anderzijds, de datum van de uitspraak van het bevoegd paritair leercomité, beschouwd als een schorsing van de leerovereenkomst.]

[ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 14]

Art. 38.

Behalve in de gevallen bepaald in [artikel 35, 4e en 6e; en onverminderd artikel 37*bis*], geeft de beëindiging van de leerovereenkomst zonder dringende reden aanleiding tot betaling van een vergoeding die gelijk is aan het bedrag van de vergoeding die verschuldigd is aan de leerling voor een periode van drie maanden of anderhalve maand, naargelang het ontslag door de patroon of door de leerling wordt gegeven.

[gewijzigd bij de wet van 6 mei 1998, art. 15]

Art. 39.

Onverminderd de bepalingen van [artikel 35, 4^e, en van artikel 37*bis*], kan de patroon de overeenkomst die sinds meer dan zes maanden wegens ongeval of ziekte is geschorst, beëindigen mits hij de leerling de in artikel 38 bepaalde vergoeding betaalt.

[gewijzigd bij de wet van 6 mei 1998, art. 16]

Art. 40.

Gedurende de tweede en de derde maand van de proeftijd kan elke partij de leerovereenkomst beëindigen met inachtneming van een opzeggingstermijn van zeven dagen die ingaat op de dag volgend op die waarop de opzegging werd gegeven. Wanneer een dergelijke opzegging tijdens de eerste maand wordt gegeven, dan heeft de beëindiging ten vroegste op de laatste dag van deze maand uitwerking.

[Op straffe van nietigheid dient de kennisgeving van de opzegging het begin en de duur van de opzeggingstermijn te vermelden.

Indien de opzegging uitgaat van de leerling, geschiedt de kennisgeving van de opzegging, op straffe van nietigheid, door afgifte aan de patroon van een geschrift. De handtekening van de patroon op het duplicaat van dit geschrift geldt enkel als bericht van ontvangst van de kennisgeving. De kennisgeving kan ook geschieden hetzij bij een ter post aangetekende brief die uitwerking heeft de derde werkdag na de datum van verzending, hetzij bij gerechtsdeurwaardersexploot.

Indien de opzegging uitgaat van de patroon, kan de kennisgeving van de opzegging, op straffe van nietigheid, enkel geschieden hetzij bij een ter post aangetekende brief die uitwerking heeft de derde werkdag na de datum van verzending, hetzij bij gerechtsdeurwaardersexploot, met dien verstande dat de leerling die nietigheid niet kan dekken en dat ze door de rechter van ambtswege wordt vastgesteld.]

[gewijzigd bij de wet van 20 juli 1992, art. 15]

Gedurende de opzeggingstermijn mag de leerling gedurende twee halve dagen per week afwezig zijn met behoud van zijn recht op vergoedingen om een nieuwe patroon of een werkgever te zoeken.

Gedurende de proeftijd mag de patroon bij arbeidsongeschiktheid wegens ziekte of ongeval die meer dan één maand duurt, de leerovereenkomst zonder vergoeding beëindigen.

[Art. 40*bis*.

De patroon is verplicht het bevoegd paritair leercomité onverwijld in kennis te stellen van de voortijdige beëindiging van de leerovereenkomst, ongeacht de reden ervan.]

[ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 17]

Art. 41.

Ontbindende bedingen zijn nietig.

Art. 42.

De bepalingen waarbij aan de leerling wordt verboden na het eindigen van de leerovereenkomst een onderneming hetzij in eigen naam, hetzij in vennootschap uit te baten of bij een andere patroon of bij een werkgever in dienst te treden, zijn nietig.

**TITEL III
ORGANISATIE VAN DE LEERTIJD - UITVOERINGS- EN CONTROLEORGANEN**

[HOOFDSTUK I - ALGEMENE BEPALINGEN]

[ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 18]

Art. 43.

§1. De patroon moet tenminste 25 jaar oud zijn. Bovendien moet hij, vooraleer een leerovereenkomst te kunnen sluiten, erkend worden door het bevoegd paritair leercomité.

De patroon moet ofwel tenminste zeven jaar praktijkervaring hebben in het beroep waarvoor hij leerlingen wil opleiden, ofwel voor dit beroep een opleidingsverantwoordelijke aanduiden. Overeenkomstig artikel 22, tweede lid, is hij in elk geval verplicht om voor elk bijkomend beroep een opleidingsverantwoordelijke aan te duiden.

§2. De opleidingsverantwoordelijke moet tenminste 25 jaar oud zijn en erkend worden door het bevoegd paritair leercomité.

De opleidingsverantwoordelijke moet tenminste zeven jaar praktijkervaring hebben in het beroep waarvoor hij door de patroon wordt aangeduid. Is dit niet het geval, dan is de patroon verplicht om voor dit beroep een of meer instructeurs aan te duiden, die tenminste 25 jaar oud zijn en tenminste zeven jaar praktijkervaring hebben in dit beroep.

§3. In het in artikel 47 bedoeld leerreglement kan afgeweken worden van de in §§1 en 2 vastgestelde voorwaarden inzake leeftijd en praktijkervaring.

§4. De Koning bepaalt, na advies van de Nationale Arbeidsraad, de nadere voorwaarden en de modaliteiten op het vlak van de erkenning en de intrekking van die erkenning. In het in artikel 47 bedoeld leerreglement kunnen bijzondere bijkomende voorwaarden en modaliteiten bepaald worden.]

[in zijn geheel vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 19]

Art. 44.

[De patroon moet binnen de drie werkdagen volgend op het begin van de uitvoering van de leerovereenkomst, een afschrift van de leerovereenkomst bezorgen aan het overeenkomstig artikel 49, §3, tweede lid, georganiseerd secretariaat, alsook aan het orgaan dat belast is met het toezicht op de leertijd overeenkomstig artikel 48.]
[vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 20]

Bij dat afschrift dient een getuigschrift van de arbeidsgeneesheer te worden gevoegd waarin wordt bevestigd dat de leerling geschikt is voor de uitoefening van het gekozen beroep.

Art. 45.

[De leertijd omvat het mededelen aan de leerling van praktische kennis die hem de vereiste bekwaamheid zal geven voor de uitoefening van het gekozen beroep en van aanvullende theoretische kennis voor het bijbrengen van een volledige beroepsbekwaamheid, alsmede een economische en sociale kennis van algemene aard.

[...]

[...]

Wanneer de aanvullende theoretische opleiding en de economische en sociale opleiding niet in een inrichting van [het Gemeenschapsonderwijs] of in een gesubsidieerde onderwijsinrichting worden gegeven, moeten zij erkend zijn door de bevoegde Gemeenschapsoverheid.

[...]

[artikel in zijn geheel gewijzigd bij de wet van 24 juli 1987, art. 11;
derde en vierde lid nogmaals gewijzigd bij de wet van 20 juli 1992, art. 16;
tweede, derde en vijfde lid opgeheven bij de wet van 6 mei 1998, art. 21]

Art. 46.

Voor de toepassing van de arbeidswet van 16 maart 1971, wordt de tijd die de leerling besteedt aan het volgen van de in artikel 45 bedoelde vorming voor het verwerven van aanvullende theoretische kennis en van de economische en sociale vorming, beschouwd als arbeidstijd.

Art. 47.

[§1. Onverminderd de bepalingen van deze wet, worden de voorwaarden en modaliteiten waaronder het leerlingwezen op sectoraal niveau in praktijk gebracht wordt, bepaald in het leerreglement.

Het leerreglement bepaalt inzonderheid

- 1° a) de beroepen waarvoor een leerovereenkomst kan worden gesloten;
b) eventueel, per beroep, de verschillende kwalificatieniveaus;
c) de duur van de leertijd, per beroep en, in voorkomend geval, per kwalificatieniveau;
d) de duur van de opeenvolgende leerovereenkomsten, wanneer artikel 13, tweede lid, wordt toegepast;
- 2° het model van leerovereenkomst;
- 3° het maximum aantal leerlingen dat door een patroon mag worden aangenomen;
- 4° een of meer alterneringsschema's volgens dewelke de verdeling tussen de praktische opleiding in de onderneming enerzijds, en de aanvullende theoretische opleiding en de algemene vorming anderzijds dient te geschieden;
- 5° de eventuele periodieke proeven met betrekking tot de praktische opleiding;
- 6° de inrichtingen die het meest aangewezen zijn voor het verstrekken van de aanvullende theoretische opleiding, rekening houdend met de geldende wetgeving terzake.

In het leerreglement kan vastgelegd worden volgens welke procedure elk geschil dat voortvloeit uit de uitvoering van de leerovereenkomst, aan het bevoegd paritair comité kan worden voorgelegd met het oog op het treffen van een minnelijke schikking.

[§2. Het leerreglement wordt vastgesteld door de Koning, op voorstel van het bevoegd paritair leercomité.]
[in zijn geheel vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 22]

Art. 48.

Op het niveau van de ondernemingen en in het raam van de algemene opdrachten die hun is toevertrouwd, bij artikel 15, a, d, e en f, van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, waken de ondernemingsraden over de goede uitvoering van de leerovereenkomsten en opleidingsprogramma's en over de strikte toepassing van de bepalingen van de wetten en verordeningen betreffende de leerlingen.

Voor de uitvoering van deze opdracht kunnen zij bestendig beroep doen op de medewerking van de voorzitter of [het secretariaat] van het bevoegd paritair leercomité.
[gewijzigd bij de wet van 6 mei 1998, art. 23]

Bij ontstentenis van ondernemingsraad wordt die opdracht uitgevoerd door de vakbondsafvaardiging, of bij ontstentenis ervan, door de representatieve werknemersorganisaties.

[De in het eerste en [derde] lid aangeduide toezichtsorganen zenden aan het paritair leercomité alle adviezen of voorstellen waarin zo nodig de verschillende in hun midden tot uiting gekomen meningen vervat zijn, die van aard zijn om het leerlingwezen te bevorderen of te verbeteren.]
[gewijzigd bij de wet van 24 juli 1987, art. 13;
nogmaals gewijzigd bij de wet van 6 mei 1998, art. 23]

Art. 49.

[§1. De paritaire comités en de paritaire subcomités, bedoeld in artikel 37 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, kunnen in hun schoot paritaire leercomités oprichten, die bestaan uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers.

Van de paritaire leercomités kunnen eveneens een aantal vertegenwoordigers van de Gemeenschapsregeringen deel uitmaken. Zij hebben enkel een raadgevende stem.

[§2. De paritaire leercomités kunnen, wanneer zij dit nuttig achten, paritaire sub-leercomités oprichten, die bestaan uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers.

Van de paritaire sub-leercomités kunnen eveneens een aantal vertegenwoordigers van de Gemeenschapsregeringen deel uitmaken. Zij hebben enkel een raadgevende stem.

Het ambtsgebied en de bevoegdheden van een paritair sub-leercomité worden vastgesteld door de Koning, op voorstel van het paritair leercomité dat dit sub-leercomité opricht.

Aan een paritair sub-leercomité mogen, met het oog op de organisatie van het leerlingwezen in zijn ambtsgebied, alle bevoegdheden die bij en krachtens deze wet aan de paritaire leercomités zijn toebedeeld, overgedragen worden, met uitzondering van de bevoegdheden bedoeld in deze paragraaf, artikel 47 en artikel 50.

§3. Na advies van de Nationale Arbeidsraad stelt de Koning de nadere regelen vast met betrekking tot de samenstelling en de werkwijze van de paritaire leercomités, het in artikel 53 bedoeld paritair leercomité van de Nationale Arbeidsraad en de paritaire sub-leercomités.

Hij bepaalt eveneens de nadere regelen betreffende de organisatie en werkwijze van het secretariaat van de paritaire leercomités, het in artikel 53 bedoeld paritair leercomité van de Nationale Arbeidsraad en de paritaire sub-leercomités, alsook betreffende de door dit secretariaat uit te voeren administratieve controle van de bij deze wet bedoelde leerovereenkomsten in het kader van de uitvoering van artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 495 van 31 december 1986 tot invoering van een stelsel van alternerende tewerkstelling en opleiding voor de jongeren tussen 18 en 25 jaar en tot tijdelijke vermindering van de sociale zekerheidsbijdragen van de werkgever verschuldigd in hoofde van deze jongeren.]

[in zijn geheel vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 24]

Art. 49bis.

[...]

[artikel ingevoegd bij de wet van 24 juli 1987, art. 15]
artikel opgeheven bij de wet van 6 mei 1998, art. 25]

Art. 50.

De paritaire leercomités stellen per beroep een model van opleidingsprogramma op. Het vermeldt meer bepaald de inhoud en de programmatie van de opleiding, de duur van de leertijd en de mogelijkheid, wanneer het aanleren van het beroep het vereist, om meerdere overeenkomsten aan te gaan.

[Wanneer het leerlingwezen zulks vereist, kunnen de paritaire leercomités een beroep doen op de medewerking van het paritair leercomité dat is opgericht in het paritair comité waaronder de ondernemingen ressorteren waarin dat beroep normalerwijze wordt uitgeoefend of op het paritair leercomité opgericht in de schoot van de Nationale Arbeidsraad.]

[ingevoegd bij de wet van 24 juli 1987, art. 16]

[...]

[...]

[derde en vierde lid opgeheven bij de wet van 6 mei 1998, art. 26]

Art. 51.

De paritaire leercomités en het door [de bevoegde Gemeenschapsministers] ingestelde orgaan zijn belast met de inrichting van de proeven op het einde van de leertijd.

[gewijzigd bij de wet van 20 juli 1992, art. 21]

De eventueel door het leerreglement voorgeschreven periodieke proeven betreffende de praktische vorming worden georganiseerd door het paritair leercomité.

Na met vrucht voornoemde proeven te hebben afgelegd, ontvangt de leerling een getuigschrift ten bewijze van zijn beroepsbekwaamheid [en van zijn aanvullende theoretische en algemene kennis].

[aangevuld bij de wet van 20 juli 1992, art. 21]

De examencommissies kunnen een beroep doen op personen met een bijzondere onderlegdheid inzake de beroepsopleiding.

Art. 52.

De paritaire leercomités waken op het niveau van de bedrijfstak over de opleiding van de leerlingen in de ondernemingen van het ambtsgebied van het paritair comité waarvan ze afhangen. [Zij brengen daarover verslag uit bij de Minister bevoegd inzake Tewerkstelling en Arbeid.]

[aangevuld bij de wet van 24 juli 1987, art. 17]

Met het oog hierop zijn zij aangewezen om bij de inzake leerlingwezen bevoegde overheid of instellingen alle inlichtingen in te winnen die nodig zijn voor het vervullen van hun opdracht. Daarenboven hebben zij het recht om aan de patroons opmerkingen te maken of verwittigingen te geven.

De leden van de paritaire leercomités mogen de inlichtingen van individuele aard waarvan zij kennis mochten hebben bij de uitvoering van hun toezichtopdracht, alleen mededelen aan de overheden die bevoegd zijn om er kennis van te nemen.

[...]

[...]

[...]

Wanneer de leerling, wegens de definitieve stopzetting van de activiteiten van de onderneming in de gevallen bepaald bij artikel 36 of wegens beëindiging van de leerovereenkomst ten gevolge van een dringende reden te wijten aan de patroon en in het geval bepaald in artikel 35, 7°, in de onmogelijkheid verkeert zijn opleiding verder te zetten, zijn de paritaire leercomités ertoe gehouden de middelen te zoeken die de leerling zullen toelaten zijn opleiding te beëindigen.

[...]

[vierde, vijfde, zesde en achtste lid opgeheven bij de wet van 6 mei 1998, art. 27]

[HOOFDSTUK II - SUPPLETOIRE ORGANISATIE VAN HET LEERLINGWEZEN]

[ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 28]

[Art. 53.]

De Nationale Arbeidsraad richt in zijn schoot een paritair leercomité op dat bestaat uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers.

Van dit paritair leercomité kunnen eveneens een aantal vertegenwoordigers van de Gemeenschapsregeringen deel uitmaken. Zij hebben enkel een raadgevende stem.]

[nieuw artikel 53 ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 29]

[Art. 54.]

De Koning belast het paritair leercomité van de Nationale Arbeidsraad ermee het leerlingwezen te organiseren in de ambtsgebieden van de paritaire comités die, hetzij:

- 1° geen paritair leercomité hebben opgericht overeenkomstig artikel 49, §1, op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit artikel;
- 2° voor de inwerkingtreding van dit artikel een paritair leercomité hebben opgericht dat evenwel geen voorstel heeft gedaan aan de Koning overeenkomstig artikel 47, §2, noch enig model van opleidingsprogramma, zoals bedoeld bij artikel 50, eerste lid, heeft opgesteld op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit artikel;
- 3° daartoe uit eigen beweging het verzoek doen.

De Koning kan, op eensluidend advies van de Nationale Arbeidsraad, de opdracht van het paritair leercomité van de Nationale Arbeidsraad verruimen.]

[nieuw artikel 54 ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 31]

[Art. 55.]

Voor het uitvoeren van zijn opdracht beschikt het paritair leercomité van de Nationale Arbeidsraad ten aanzien van zijn ambtsgebied over dezelfde bevoegdheden als bij of krachtens deze wet aan de in artikel 49, §1, bedoelde paritaire leercomités zijn toebedeeld.]

[nieuw artikel 55 ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 32]

[Art. 56.]

§1. Elk paritair comité in het ambtsgebied waarvan het leerlingwezen door het paritair leercomité van de Nationale Arbeidsraad georganiseerd wordt in toepassing van artikel 54, eerste lid, 1° of 3°, behoudt het recht om overeenkomstig artikel 49, §1, een paritair leercomité op te richten.

Elk paritair leercomité, bedoeld in artikel 54, eerste lid, 2°, behoudt het recht zijn werkzaamheden te hervatten.

§2. De paritaire leercomités, bedoeld in §1, kunnen ertoe besluiten een deel van de taken of bevoegdheden die hen bij of krachtens deze wet zijn opgedragen of toebedeeld, verder te laten uitvoeren of uitoefenen door het paritair leercomité van de Nationale Arbeidsraad.

Op voorstel van het betrokken paritair leercomité stelt de Koning vast welke taken of bevoegdheden het paritair leercomité van de Nationale Arbeidsraad verder zal uitvoeren of uitoefenen overeenkomstig het eerste lid.]

[nieuw artikel 56 ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 33]

[Art. 57.]

Elk paritair leercomité kan er te allen tijde toe besluiten alle of een deel van de hem bij of krachtens deze wet opgedragen of toebedeelde taken of bevoegdheden over te dragen aan het paritair leercomité van de Nationale Arbeidsraad.

Op voorstel van het betrokken paritair leercomité stelt de Koning vast welke taken of bevoegdheden aan het paritair leercomité van de Nationale Arbeidsraad worden overgedragen.

[nieuw artikel 57 ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 36]

[HOOFDSTUK III - BEPALINGEN MET BETREKKING TOT DE FINANCIERING VAN HET LEERLINGWEZEN]

[ingevoegd bij de wet van 6 mei 1998, art. 37]

Art. [58].

[oud artikel 53, hernummerd bij de wet van 6 mei 1998, art. 29]

De werkingskosten van de paritaire leercomités zijn ten laste van de Staat.

Art. [59].

[oud artikel 54, hernummerd bij de wet van 6 mei 1998, art. 30]

[§1. [...]]

§2. Collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten in de paritaire comités kunnen bepalen dat de lasten van het leerlingwezen buiten die welke in [artikel 58] zijn bedoeld, worden verdeeld onder de werkgevers van hun ambtsgebied die, overeenkomstig de bepalingen van deze wet, leerlingen in dienst kunnen nemen.

§3. Onder de voorwaarden bepaald bij de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, kan de Koning de overeenkomsten die in het kader van §§1 en 2 gesloten worden, algemeen verbindend verklaren.]

[oud artikel 54 gewijzigd bij de wet van 24 juli 1987, art. 18;

§1 opgeheven bij de wet van 6 mei 1998, art. 30;

§2 gecorrigeerd bij de wet van 26 maart 1999, art. 102]

Art. [60].

[oud artikel 55, hernummerd bij de wet van 6 mei 1998, art. 32]

De paritaire comités kunnen de invordering van de bijdragen, opgelegd krachtens [artikel 59], [§2], en het beheer van het gebruik van de gelden, opdragen aan fondsen voor bestaanszekerheid opgericht overeenkomstig de bepalingen van de wet van 7 januari 1958 betreffende de fondsen voor bestaanszekerheid.

[«[§2]»: ingevoegd bij de wet van 24 juli 1987, art. 19;

«[artikel 59]»: gecorrigeerd bij de wet van 26 maart 1999, art. 103]

TITEL IV SLOTBEPALINGEN

Art. [61].

[oud artikel 56, hernummerd bij de wet van 6 mei 1998, art. 33;

ondergebracht in Titel IV bij de wet van 6 mei 1998, art. 39]

De Nationale Arbeidsraad coördineert de actie die de werkgevers en werknemers uit de verschillende bedrijfstakken voor het leerlingwezen voeren en bestudeert de problemen die in verband met het leerlingwezen op nationaal niveau rijzen.

Hij bezorgt de Minister van Tewerkstelling en Arbeid alle adviezen en voorstellen waarin de verschillende in zijn midden tot uiting gekomen meningen nopens de vraagstukken van het leerlingwezen opgenomen zijn.

[Art. [62].

[oud artikel 56*bis*, hernummerd bij de wet van 6 mei 1998, art. 34;

ondergebracht in Titel IV bij de wet van 6 mei 1998, art. 39]

De Koning kan, na advies van de Nationale Arbeidsraad, bij een in Ministerraad overlegd besluit de paritaire leercomités bedoeld in artikel 49 [en 53] belasten met opdrachten betreffende de inschakeling in het arbeidsproces en/of de alternerende opleiding.

[...]

[oud artikel 56*bis* ingevoegd bij de wet van 24 juli 1987, art. 20;

eerste lid gewijzigd en tweede lid opgeheven bij de wet van 6 mei 1998, art. 34]

Art. [63].

[oud artikel 57, hernummerd bij de wet van 6 mei 1998, art. 35]

[Onverminderd de bepalingen van deze wet zijn de bepalingen van de arbeidswetgeving van toepassing op de leerlingen.]

[vervangen bij de wet van 6 mei 1998, art. 35]

[...]

[tweede lid toegevoegd bij de wet van 24 juli 1987, art. 21;

opgeheven bij de wet van 6 mei 1998, art. 35]

Art. [64].

[oud artikel 59, hernummerd bij de wet van 6 mei 1998, art. 38]

Artikel 10, §1, 6°, van de gecoördineerde dienstplichtwetten van 30 april 1962 wordt vervangen door de volgende bepaling:

"6° De studenten die regelmatig de volledige dagcur sussen volgen in een onderwijsinrichting welke niet onder §2, 1°, van onderhavig artikel is bedoeld, alsmede de jongelingen die verbonden zijn door een leerovereenkomst gesloten krachtens de wettelijke of reglementaire bepalingen betreffende het leerlingwezen."

Art. 165.

[oud artikel 60, hernummerd bij de wet van 6 mei 1998, art. 38]

Het decreet van 22 germinal - 2 floréal jaar XI betreffende de werkhuizen, fabrieken en werkplaatsen wordt opgeheven.

Technische opmerking:

- het oude artikel 58 van de wet van 19 juli 1983, opgeheven bij art. 23 van de wet van 20 juli 1992, is, ingevolge de bij de wet van 6 mei 1998 doorgevoerde hernummering van de oude artikelen 53 tot 60, voorgoed uit de tekst verdwenen;
- idem dito voor het oude artikel 61, toegevoegd bij art. 22 van de wet van 24 juli 1987 en opgeheven bij art. 24 van de wet van 20 juli 1992.

Bijlage 6: Adressen centra deeltijds onderwijs

Naam hoofdschool en meewerkende scholen	Adres hoofdschool en meewerkende scholen	Telefoon	Faxnummer	Coördinator	Tewerkstellingsverantwoordelijke
KTA Herentals	Augustijnenlaan 32 2200 HERENTALS	014/21.27.79	014/23.34.75	De heer L. Van der Veken	Luc Roniger
KTA Rugeveld	Rugeveldlaan 496 2100 DEURNE	03/328.03.60	03/328.03.69	De heer F. Van Der Veken	03/328 03 63
KTA Heist Op Den Berg	Molenstraat 19 2220 HEIST O/D BERG	015/24.17.23	015/24.17.23	Mevrouw Laevers	Sven Vermeulen
CDO SIHA Antwerpen (Noord)	Bredastraat 35 2060 ANTWERPEN	03/201.25.10	03/231.42.32	De heer M. Tulfer	C. Ledegen
CDO PTS Boom	Theodoor Van Ryswycklaan 2 2850 BOOM	03/880.82.40	03/880.82.41	De heer M. Roelands	G. Vrebosch
CDO Spoor 5	Nekkerspoelstraat 74 2800 MECHELEN	015/55.55.61	015/55.55.61	De heer D. Buelens	Vanessa Ramael
CDO TNA	Eethuisstraat 80 2170 MERKSEM	03/6459496	03/6473245	Petra Possemiers	Hans Maes
T.I. St. Jozef	Technische Schoolstraat 52 2440 GEEL	014/57.85.50	014/57.85.51	Mevrouw T. Uyttenhove	Erwin. Van Opstal
TI Don Bosco	Valkenveld 70 2610 WILRIJK	03/828.02.99	03.825.19.50	De heer G. Mariën	I. Wyn J. Jacquemin
TSM Mechelen	F. De Merodestraat 77 2800 MECHELEN	015/21.88.35	015/20.53.62	De heer J. Geens	Sigrid. Vanden Eynden
CDO Noorderkempen	Zandstraat 101 2300 TURNHOUT	014/61.15.73 0472/57 01 82 HIVSET 014/42 87 06	014/61.86.11	De heer J. Bartholomeeusen	Hilde Meeuwssen
Naam hoofdschool en meewerkende scholen	Adres hoofdschool en meewerkende scholen	Telefoon	Faxnummer	Coördinator	Tewerkstellingsverantwoordelijke
KA Leuven	Redingenstraat 90 3000 LEUVEN	016/31.97.19	016/31.98.73	De heer R. Blockx	F. Crabbé
KA Schaarbeek	Groenstraat 260	02/251.41.87	02/251.04.16	De heer P. Van Dyck	R. Reusens

	1800 VILVOORDE				G. Swillens
CDO Stad Brussel	Wittouckstraat 13 1020 BRUSSEL	02/423.53.10	02/423.53.18	Mevrouw M. De Mol	T. Appelmans
Damiaaninstituut	Pastoor Dergentlaan 220 3200 AARSCHOT	016/56.37.33	016/56.84.56	Mevrouw M.Vanderbruggen	Ludo Sannen
TI Don Bosco	L.Vanbeverenstraat 14 1500 HALLE	02/356.22.36	02/381.24.06	De heer G. Cannoot	N. Gijselinck
KA Overpelt	Leopoldlaan 45 3900 OVERPELT	014/81.72.66	014/81.50.46	De heer R. Lenaerts	P. Jansen K.Bekkers
KTA II Hasselt	Vildersstraat 3 3500 HASSELT	011/30.09.55	011/21.15.64	Mevrouw H. Geerts	H.Theunissen (Hasselt)
PTS Eisden- Maasmechelen	Europaplein 36 3630 MAASMECHELEN	089/77.09.48	089/77.09.41	De heer L. Vuerstaeck	Erik. Beckers
PROVIL Lommel	Duinenstraat 1 3920 LOMMEL	011/79.93.30	011/79.93.79	Mevrouw B. Jansen	Dominique Dufour
TI St. Lodewijk Genk	Halmstraat 6 A 3600 GENK	089/38.58.12 089/84.30.58	089/38.58.12	De heer F. De Weyer	Jean Raymaekers
TI Heilig Hart Hasselt	Kuringersteenweg 146 3500 HASSELT	011/87.13.44	011/87.13.44	Mevrouw L. Coninx	V. Snellinx
TI St. Jansberg Maaseik	St.Jansberg 39 3680 MAASEIK	089/56.81.86	089/81.15.42	Mevrouw M. Lemmens	Danny Dirckx
Technicum St. Truiden	Gildestraat 22 3800 ST.TRUIDEN	011/69.71.02	011/67.49.80	De heer B. Vanmechelen	Greta. Nagels
Naam hoofdschool en meewerkende scholen	Adres hoofdschool en meewerkende scholen	Telefoon	Faxnummer	Coördinator	Tewerkstellingsverantwoordelijke
VTI Beringen	August Cuppensstraat 35 3580 BERINGEN	011/42.27.62	011/42.26.19	De heer J. Vanholst	Sonja Kerkhofs
KTA I Aalst	Welvaartstraat 70 9300 AALST	053/77.30.12	053/78.98.20	De heer J.Cottyn	David Corneillie
KA Oudenaarde	Bergstraat 36 9700 OUDENAARDE	055/31.21.31	055/31.97.18	De heer F. Hiele	Dieter Van Hooland
KA ST.Niklaas	Parklaan 89 9100 ST.NIKLAAS	03/760.93.09 0479/56.80.3 6	03/776.96.10	De heer A.De Weggheleire	V. Vancauwenberghe
KTA I St.Amandsberg	St.Baafskouterstraat 129 9040 ST.AMANDSBERG	09/251.11.05	09/229.30.49	Mevrouw B. Michiels	P. De Pauw

KTA II Oostakker	Gentstraat 194 9041 OOSTAKKER		09/251.76.83		
VTI Aalst	Ledebaan 234 9300 AALST	053/73.92.26	053/73.92.38	Mevrouw A. Heymans	J. Desmedt
HTI St. Antonius Gent	Holstraat 66 9000 GENT	09/225.12.87	09/225.85.19	De heer L. De Muynck	K. Heyvaerts
VI St.Lucas	Gelukstede 2 9700 OUDENAARDE	055/33.09.62	055/31.08.13	De heer D. Vanderstraeten	Luc Verswijver
VTS St.Niklaas	O.L..V.-plein 6 9100 ST.NIKLAAS	03/777.44.31 0478/93.82.0 1	03/766.22.06	De heer B.Van Hecke	Ann De Smedt
CEDO Gent	Offerlaan 3 9000 GENT	09/224.48.93	09/234.33.49	De heer R. Verberckmoes	De heer R. Colpaert
CDO VTI Dendermonde	Bogaerdstraat 24 9200 DENDERMONDE	052/21.32.82	052/21.32.82	De heer J. De Lathouwer	Marianne. Raemdonck
KTA Brugge	Jacobijnessenstraat 8000 BRUGGE	050/47.11.57 050/47.11.56	050/33.31.42	De heer P. De Duytsche	J. Ryde
Naam hoofdschool en meewerkende scholen	Adres hoofdschool en meewerkende scholen	Telefoon	Faxnummer	Coördinator	Tewerkstellingsverantwoordelijke
CDBSO KTA Heule	Pastoor De Beirstraat 7 8860 LENDELEDE	051/31.85.20	051/31.87.48	Mevrouw N. Pauwels	J. Tettelin
KTA De Panne	St.Elisabethlaan 2 8660 DE PANNE	058/42.94.94	058/42.02.21	De heer D. Coenen	Veerle Deruyter
KTA-STIO Oostende	Ieperstraat 7 8400 OOSTENDE	059/50.93.57 059/70.77.50	059/51.57.10	De heer M. Boudry	J.Ameel
VTI Brugge	Lieven Bauwenstraat 29 8200 BRUGGE	050/32 89 72	050/33.12.37	Mevrouw K. Talloen	Lieven Debacker
VTI Kortrijk	Oudenaardsesteenweg 168 8500 KORTRIJK	056/25.92.08	056/25.65.10	Mevrouw I.Ghiesmans	Katrijn Follet
VTI Oostende	Stuiverstraat 108 8400 OOSTENDE	059/55.64.75	027/00.41.00	Mevrouw D. Devreese	Annick. Raes
VTI Poperinge	Boeschepestraat 56 8970 POPERINGE	057/34.65.52	057/34.65.60	De heer G. Debergh	Katrien Van Beselaere
VTI Roeselare	Leenstraat 32-58 8800 ROESELARE	051/20.02.78	051/21.21.79	De heer J.P. Declercq	Koen Van Steelandt
CDV Aura	Meensesteenweg 35 8500 KORTRIJK	056/35.90.18	056/37.46.76	De heer L.Lemahieu	

VZW LEJO	Lange Kruisstraat 7 4 ^{de} verdieping 9000 GENT	09/235.49.82	09/225.94.13	Mevrouw J.Vandeputte	
NIVO Brussel	Dorpsstraat 30 1070 ANDERLECHT	02/558.18.80	02/558.18.81	De heer P. Verstraete	J. Bal K.Van Bree
De Werf	Destelbergenstraat 61 9040 ST.AMANDSBERG	09/228.46.10 09/228.27.37	09/228.00.31	Mevrouw A. Reed	K. Mertens
CDV Het Treffen	Glasblazerijstraat 57 3000 LEUVEN	016/23.80.07	016/23.65.03	De heer D. De Rijdt	D. De Rijdt
CDV VZW Foyer	Werkhuizenstraat 25 1080 BRUSSEL	02/411.69.15	02/411.04.39	Mevrouw L. Marchi	Martin Van Haverbeke
Naam hoofdschool en meewerkende scholen	Adres hoofdschool en meewerkende scholen	Telefoon	Faxnummer	Coördinator	Tewerkstellingsverantwoordelijke
CDO Zuid	Grotesteenweg 226 2600 BERCHEM	03/287.26.00 03/287.26.01	03/287.26.2	De heer B. Ghise	G. Janssens R.Gijsen
CVL Oost-Vlaanderen CVL Ivon	Spitaalpoortstraat 51 9000 GENT	09/343.83.70	09/343.83.70		
CDO Don Bosco Woluwe	F.Gaystraat 127 1150 BRUSSEL	02/779.87.00 0472/56.84.8 4	02/771.18.13	De heer L.Delft	L.Cruysberghs
PCDO – PTI Eeklo	Roze 131 9900 EEKLO	09/370 74 07 09/370 74 09			Van Autreve Gino

Bijlage 7 : schoolvakantieregeling

SCHOOLJAAR	Herfstvakantie van - t.e.m.	Kerstvakantie van - t.e.m.	Krokusvakantie van - t.e.m.	Paasvakantie van - t.e.m.	Hemelvaart (**) van - t.e.m
2008 - 2009	27/10 - 2/11	22/12 - 4/1	23/2 - 1/3	6/4 - 19/4 Paasmaandag: 13/4	21/5 - 22/5
2009 - 2010	2/11 - 8/11	21/12 - 3/1	15/2 - 21/2	5/4 - 18/4 Paasmaandag: 5/4	13/5 - 14/5
2010 - 2011	1/11 - 7/11	27/12 - 9/1	7/3 - 13/3	11/4 - 24/4 Paasmaandag: 25/4 (*)	2/6 - 3/6
2011 - 2012	31/10 - 6/11	26/12 - 8/1	20/2 - 26/2	2/4 - 15/4 Paasmaandag: 9/4	17/5 - 18/5
2012 - 2013	29/10 - 4/11	24/12 - 6/1	11/2 - 17/2	1/4 - 14/4 Paasmaandag: 1/4	9/5 - 10/5
2013 - 2014	28/10 - 3/11	23/12 - 5/1	3/3 - 9/3	7/4 - 20/4 Paasmaandag: 21/4 (*)	29/5 - 30/5
2014 - 2015	27/10 - 2/11	22/12 - 4/1	16/2 - 22/2	6/4 - 19/4 Paasmaandag: 6/4	14/5 - 15/5
2015 - 2016	2/11 - 8/11	21/12 - 3/1	8/2 - 14/2	28/3 - 10/4 Paasmaandag: 28/3	5/5 - 6/5
2016 - 2017	31/10 - 6/11	26/12 - 8/1	27/2 - 5/3	3/4 - 16/4 Paasmaandag: 17/4 (*)	25/5 - 26/5
2017 - 2018	30/10 - 5/11	25/12 - 7/1	12/2 - 18/2	2/4 - 15/4 Paasmaandag: 2/4	10/5 - 11/5
2018 - 2019	29/10 - 4/11	24/12 - 6/1	4/3 - 10/3	8/4 - 21/4 Paasmaandag: 22/4 (*)	30/5 - 31/5
2019 - 2020	28/10 - 3/11	23/12 - 5/1	24/2 - 1/3	6/4 - 19/4 Paasmaandag: 13/4	21/5 - 22/5

Principes van de schoolvakantieregeling

De vakantieregeling in het onderwijs berust op vaste principes, zodat begin- en einddatum van alle vakantieperiodes duidelijk zijn vastgelegd (Besluit van de Vlaamse regering van 17 april 1991).

Dit zijn de principes:

- **de zomervakantie** begint op 1 juli en eindigt op 31 augustus.
- **de herfstvakantie** begint de maandag van de week waarin 1 november valt en duurt 1 week. Indien 1 november op een zondag valt, dan begint de herfstvakantie op 2 november;

- **de kerstvakantie** begint de maandag van de week waarin Kerstdag valt en duurt 2 weken. Indien Kerstdag op een zaterdag of zondag valt, dan begint de kerstvakantie op de maandag na Kerstdag;
- **de krokusvakantie** begint de 7de maandag voor Pasen en duurt 1 week;
- **de paasvakantie** begint de 1ste maandag van april en duurt 2 weken. Indien Pasen in de maand maart valt, dan begint de paasvakantie de maandag na Pasen. (*) Indien Pasen na 15 april valt, begint de paasvakantie de 2de maandag voor Pasen. In dat laatste geval wordt de schoolvakantie met één verlofdag verlengd: **paasmaandag**.
- **Hemelvaartsdag** en de dag nadien. (**) Opgelet: het verlengd weekend van Hemelvaart is een vakantieperiode in het leerplichtonderwijs en het volwassenenonderwijs. In het deeltijds kunstonderwijs geldt deze regeling niet. Omdat zaterdag en zondag in het deeltijds kunstonderwijs lesdagen kunnen zijn, is de vrijdag na Hemelvaartsdag niet automatisch een vakantiedag.
- **11 november, 1 mei** en **pinkstermaandag** zijn ook vakantiedagen, voor zover zij niet in een vakantieperiode vallen

Bron: Vlaanderen.be > [Onderwijs](#) > [Infolijn](#)

Bijlage 8 : samenvatting ILW

Het leerreglement PC 111

Leeftijd:

- Algemene regel: vanaf de leeftijd van 15 tot 17 jaar
- Afwijking kan voor jongeren van 18 tot 20 jaar
- Uitzonderlijk voor 21 jarigen en ouder

Duur van de opleiding

- In het algemeen duren opleidingen 6 tot 24 maanden
- Afhankelijk van het programma en de voorkennis van de leerling kan hiervan afgeweken worden
- Beëindiging van de overeenkomst bij voorkeur op 30 juni

Proefperiode:

- ILW < 12 maanden -> proeftijd 1 maand
- ILW > 12 maanden -> proeftijd 3 maanden

Alterneringsschema's:

- 2 dagen per week in het opleidingscentrum en 3 dagen in de onderneming
- 1 week in het opleidingscentrum en in 1 week in de onderneming
- Is een voltijds engagement: dwz dat de leerling tijdens de schoolvakanties in de onderneming aanwezig moet zijn

Centra deeltijds onderwijs:

De meest geschikte opleidingscentra voor de algemene, technische, theoretische en praktische basisopleiding zijn de Centra Deeltijds Beroeps Secundair Onderwijs

Welke bedrijven?

Alle bedrijven die resorteren onder het paritair comité 111, kunnen na een erkenning als patroon door de sector een industriële leerovereenkomst afsluiten

Welke beroepen?

- Aluminiumschrijnwerker
- Bankwerker
- Bedrader-monteerder
- Containerhersteller
- Fietsenmaker
- Garneerder-stoffeerder
- Goederenbehandelaar
- Installateur-monteur
- Ketelmaker
- Lasser-monteerder
- Machinearbeider
- Monteerder

- Onderhoudselektriciën
- Onderhoudsmecaniciën
- Operator materiaalbehandeling
- Plaatbewerker
- Gieterijarbeider
- Polyvalent goederenbehandelaar
- Rigger-monteerder
- Smitgieter van non-ferrometalen
- Machinist mobiele kraan

Aantal industriële leerlingen per onderneming:

- 0 tot 5 arbeiders: 1 leerling
- 6 tot 10 arbeiders: 2 leerlingen
- Daarna: 1 leerling per 5 arbeiders
- Minstens 1 opleidingsinstructeur: +25 jaar en minstens 7 jaar ervaring in het desbetreffende beroep

Vergoedingen

Voor de leerling:

- De minimum uurvergoedingen voor de industriële leerlingen in een 38-urige werkweek zijn vanaf 1 juli 2008 de volgende:
Basisuurloon voor de berekening: € 10,0565.
18 jaar (90 %): € 9,0509
17 jaar (77 %): € 7,7434
16 jaar (65 %): € 6,5367
- Sectoriële premie na het slagen in de eindproef:
  - 400€ voor de eenjarige opleiding,
  - 900€ voor de tweejarige opleiding

Voor de onderneming:

- Bedrijfsopleidingspremie: 3000€ per jongere per schooljaar (pro rata)

Niet onbelangrijk:

Aan het einde van de leerovereenkomst legt de jongere een eindproef af dewelke hem een getuigschrift oplevert indien de leerling hierin slaagt.

Leerovereenkomst:

Bepaalde duur: 12 tot 24 maanden, afwijkingen zijn mogelijk

Arbeidswetgeving:

- Minderjarigen: onderworpen aan jaarlijkse vakantie, arbeidsongevallen en beroepsziekten, betalen zelf geen persoonlijke bijdrage
- Meerderjarigen: volledig onderworpen aan de sociale zekerheid, betalen 13,07% maar krijgen 102,60€/maand korting

Sociale uitkeringen:

1. Ziekte en invaliditeit:

- Na periode van gewaarborgd loon heeft de leerling recht op uitkering.
- Primaire AO (max 1 jaar): vervangingsinkomen gelijk aan overbruggingsuitkering
- Invaliditeit: wordt berekend op het loon rekening houdend met de leeftijd bij het begin van de AO

2. Arbeidsongevallen en beroepsziekten:

- Arbeidsongevallenverzekering
- Tijdelijke uitkeringen op basis van werkelijke vergoeding, eventueel met aanvulling op basis van verondersteld loon
- Blijvende arbeidsongeschiktheid: uitkering op basis v/h loon vr/d functie einde leertijd

3. Jaarlijkse vakantie:

- Recht op jaarlijkse vakantie, in de eerste 12 maanden recht op onbetaald verlof in juli en aug (let op: onbetaald verlof = schorsing, alsook van de sociale zekerheid)
- Recht op enkel en dubbel vakantiegeld

4. Kinderbijslag:

- Ouders blijven kinderbijslag ontvangen tot 31 aug waarin leerling 18 wordt
- Nadien wordt kinderbijslag enkel toegekend indien de maandelijkse vergoeding niet hoger ligt dan 480,47 €

5. Pensioen: ILW bouwt geen pensioenrecht op

6. Werkloosheid:

Geen uitkeringen tenzij voor tijdelijke werkloosheid indien de minderjarige leerling min 6 maanden in dienst was, de meerderjarige leerling heeft onmiddellijk recht op die uitkering.

Startbaanovereenkomst: een extra troef

Bedrijven die het vorig jaar op 30 juni meer dan 50 werknemers in dienst hadden zijn verplicht om jongeren in dienst te nemen, het ILW komt hier voor in aanmerking.

- ILW loopt af voor 1 jan van het jaar waarin II 19 wordt: de leerovereenkomst wordt zonder meer gelijkgesteld aan de startbaanovereenkomst
- ILW begint voor 1 jan van het jaar waarin II 19 wordt en loopt nadien nog verder: in januari moet een startbaankaart aangevraagd worden
- ILW start ten vroegste op 1 jan van het jaar waarin de jongere 19 wordt: de leerling moet zich als werkzoekende bij VDAB inschrijven en een startbaankaart aanvragen

Dit betekent voor de werkgever een structurele RSZ vermindering van 400€ per kwartaal boven de doelgroepvermindering voor jonge werknemers (voor minderjarigen bedraagt dat 1000€ per kwartaal tem 31 dec van het jaar waarin de II 18 wordt en voor meerderjarigen geldt een vermindering van de eerste 8 kwartalen van 1000€, voor de daaropvolgende kwartalen geldt een korting van 400€ zolang de overeenkomst duurt tem het kwartaal dat de II 26 jaar wordt)

Formaliteiten op het einde van de overeenkomst:

- Attest met vermelding begin- en einddatum v/h contract, aard van de uitgevoerde taken
- Alle sociale documenten: eindafrekening, C4, attest voor de mutualiteit

Bijlage 9 : voorbeeld uitwerking 2/3 systeem en loonkost

Met de uurvergoedingen van de sector 111, omgezet naar maandvergoeding volgens de formule [uurvergoeding x 24 uren x 13 weken / 3] :

1/7/2010:	basisbedrag 100%:	16 jaar (65%):	17 jaar (77%):	18 jaar (90%):
	10,0565 €	6,5367€	7,7434 €	9,0509 €

Met jaarlijkse bijdrage 10,27% voor "jaarlijkse vakantie", gebaseerd op volledige prestaties onder werknemersleerovereenkomst van september tot december in het vakantiedienstjaar (= 1/3 jaar)

Leeftijd	Maandvergoeding	Gewone + bijzondere SZ-bijdragen	Bestanddelen van de theoretische vermindering			Werkelijk toegekende vermindering	Saldo na RSZ-vermindering	Stagebonus			Eindsaldo	
			Structurele + lagelonen-component	G1	G3			Premie	Fiscaal voordeel	Premie DBO		Premie sector 111
15 jaar	679,82 €	89,89 €		333,33 €		9,25 €	739,49 €	41,67 €	44,80 €	100,83 €	250,00 €	343,86
16 jaar	679,82 €	89,89 €		333,33 €		9,25 €	739,49 €	41,67 €	44,80 €	100,83 €	250,00 €	343,86
17 jaar	805,31 €	106,49 €		333,33 €		10,96 €	876,02 €	41,67 €	53,07 €	100,83 €	250,00 €	472,11
18 jaar	941,29 €	124,47 €		333,33 €		12,81 €	1.023,92 €	41,67 €	62,03 €	100,83 €	250,00 €	611,05
18 jaar na 1-1-J19	941,29 €	432,75 €	302,57 €	333,33 €	100 €	317,74 €	1.027,27 €				250,00 €	777,27
19 jaar	941,29 €	432,75 €	302,57 €	333,33 €	100 €	317,74 €	1.027,27 €				250,00 €	777,27
20 jaar	941,29 €	432,75 €	302,57 €	333,33 €	100 €	317,74 €	1.027,27 €				250,00 €	777,27
21 jaar	941,29 €	432,75 €	302,57 €	333,33 €	90 €	317,74 €	1.027,27 €				250,00 €	777,27
22 jaar	941,29 €	432,75 €	302,57 €	333,33 €	80 €	317,74 €	1.027,27 €				250,00 €	777,27
23 jaar	941,29 €	432,75 €	302,57 €	333,33 €	70 €	317,74 €	1.027,27 €				250,00 €	777,27
24 jaar	941,29 €	432,75 €	302,57 €	333,33 €	60 €	317,74 €	1.027,27 €				250,00 €	777,27
25 jaar	941,29 €	432,75 €	302,57 €	333,33 €	50 €	317,74 €	1.027,27 €				250,00 €	777,27

Met jaarlijkse bijdrage 10,27% voor "jaarlijkse vakantie", gebaseerd op volledige prestaties onder werknemersleerovereenkomst (in een andere opleiding bij een andere werkgever) gedurende het ganse vakantiedienstjaar

Leeftijd	Maand- vergoeding	Gewone + bijzondere SZ- bijdragen	Bestanddelen van de theoretische vermindering			Werkelijk toegekende vermindering	Saldo na RSZ- vermindering	Stagebonus		Premie DBO	Premie sector 111	Eindsal
			Structurele + lagelonen- component	G1	G3			Premie	Fiscaal voordeel			
15 jaar	679,82 €	138,61 €		333,33 €		9,25 €	788,21 €	41,67 €	44,80 €	100,83 €	250,00 €	392,58
16 jaar	679,82 €	138,61 €		333,33 €		9,25 €	788,21 €	41,67 €	44,80 €	100,83 €	250,00 €	392,58
17 jaar	805,31 €	164,20 €		333,33 €		10,96 €	933,73 €	41,67 €	53,07 €	100,83 €	250,00 €	529,83
18 jaar	941,29 €	191,92 €		333,33 €		12,81 €	1.091,37 €	41,67 €	62,03 €	100,83 €	250,00 €	678,51
18 jaar na 1-1-J19	941,29 €	500,20 €	302,57 €	333,33 €	100 €	317,74 €	1.094,72 €				250,00 €	844,72
19 jaar	941,29 €	500,20 €	302,57 €	333,33 €	100 €	317,74 €	1.094,72 €				250,00 €	844,72
20 jaar	941,29 €	500,20 €	302,57 €	333,33 €	100 €	317,74 €	1.094,72 €				250,00 €	844,72
21 jaar	941,29 €	500,20 €	302,57 €	333,33 €	90 €	317,74 €	1.094,72 €				250,00 €	844,72
22 jaar	941,29 €	500,20 €	302,57 €	333,33 €	80 €	317,74 €	1.094,72 €				250,00 €	844,72
23 jaar	941,29 €	500,20 €	302,57 €	333,33 €	70 €	317,74 €	1.094,72 €				250,00 €	844,72
24 jaar	941,29 €	500,20 €	302,57 €	333,33 €	60 €	317,74 €	1.094,72 €				250,00 €	844,72
25 jaar	941,29 €	500,20 €	302,57 €	333,33 €	50 €	317,74 €	1.094,72 €				250,00 €	844,72

Met de uurvergoedingen van de sector 111, rekening houdend met de effectief gepresteerde uren in de loop van de maand :

ZONDER de jaarlijkse bijdrage 10,27% voor "jaarlijkse vakantie"

Aantal effectieve uren

112,7

(maandgemiddelde over 12 maanden (1352,8/12))

Leeftijd	Maand- vergoeding	Gewone + bijzondere SZ- bijdragen	Bestanddelen van de theoretische vermindering			Werkelijk toegekende vermindering	Saldo na RSZ- vermindering	Stagebonus		Premie DBO	Premie sector 111	Eindsal
			Structurele + lagelonen- component	G1	G3			Premie	Fiscaal voordeel			
15 jaar	736,69 €	71,02 €		333,33 €		10,02 €	774,96 €	41,67 €	48,55 €	100,83 €	250,00 €	375,58
16 jaar	736,69 €	71,02 €		333,33 €		10,02 €	774,96 €	41,67 €	48,55 €	100,83 €	250,00 €	375,58
17 jaar	872,68 €	84,13 €		333,33 €		11,87 €	918,03 €	41,67 €	57,51 €	100,83 €	250,00 €	509,69
18 jaar	1.020,04 €	98,33 €		333,33 €		13,88 €	1.073,02 €	41,67 €	67,22 €	100,83 €	250,00 €	654,97
18 jaar na 1-1-J19	1.020,04 €	432,40 €	290,20 €	333,33 €	100 €	344,32 €	1.076,65 €				250,00 €	826,65
19 jaar	1.020,04 €	432,40 €	290,20 €	333,33 €	100 €	344,32 €	1.076,65 €				250,00 €	826,65
20 jaar	1.020,04 €	432,40 €	290,20 €	333,33 €	100 €	344,32 €	1.076,65 €				250,00 €	826,65
21 jaar	1.020,04 €	432,40 €	290,20 €	333,33 €	90 €	344,32 €	1.076,65 €				250,00 €	826,65
22 jaar	1.020,04 €	432,40 €	290,20 €	333,33 €	80 €	344,32 €	1.076,65 €				250,00 €	826,65
23 jaar	1.020,04 €	432,40 €	290,20 €	333,33 €	70 €	344,32 €	1.076,65 €				250,00 €	826,65
24 jaar	1.020,04 €	432,40 €	290,20 €	333,33 €	60 €	344,32 €	1.076,65 €				250,00 €	826,65
25 jaar	1.020,04 €	432,40 €	290,20 €	333,33 €	50 €	344,32 €	1.076,65 €				250,00 €	826,65